

**DOCUMENT AL BĂNCII EUROPENE
PENTRU RECONSTRUCȚIE ȘI DEZVOLTARE**

STRATEGIE PENTRU ROMÂNIA

Aprobată de Consiliul de Administrație al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) în ședința sa din 30 Septembrie 2015.

Traducerea textului original a acestui document este asigurată de BERD doar pentru utilitatea cititorului. Deși BERD a luat toate măsurile rezonabile pentru a asigura corectitudinea traducerii, BERD nu garantează sau andosează corectitudinea traducerii. Utilizarea acestei traduceri se face pe riscul propriu al cititorului. În nicio circumstanță BERD, angajații și agenții săi nu pot fi răspunzători în fața cititorului sau oricărei alte părți pentru orice incorectitudine, eroare, omisiune, ștergere, defect și/sau alterare a conținutului prin traducere, indiferent de cauză, sau pentru orice pagube rezultând din acestea. În cazul unei discrepanțe sau contradicții între versiunea în engleză și traducerea acestui document, versiunea în engleză va prevala.

CUPRINS

SUMAR EXECUTIV	3
1 PREZENTAREA GENERALĂ A ACTIVITĂȚILOR BĂNCII.....	5
1.1 PORTOFOLIUL ACTUAL AL BĂNCII	5
1.2 IMPLEMENTAREA DIRECȚIILOR STRATEGICE ANTERIOARE	5
1.3 LECȚIILE ÎNVAȚATE	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
2 MEDIUL OPERAȚIONAL	10
2.1 CONTEXTUL POLITIC	10
2.2 CONTEXTUL MACROECONOMIC.....	10
2.3 CONTEXTUL REFORMEI STRUCTURALE.....	12
2.4 ACCESUL LA FINANȚARE.....	14
2.5 MEDIUL DE AFACERI ȘI CONTEXTUL JURIDIC.....	15
2.6 CONTEXTUL SOCIAL.....	16
2.7 EFICIENȚA ENERGETICĂ ȘI CONTEXTUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE.....	17
3 ORIENTĂRI STRATEGICE	18
3.1 DIRECȚII STRATEGICE	18
3.2 PROBLEME PRINCIPALE ȘI ACTIVITĂȚILE BĂNCII	19
3.3 RISCURI POTENȚIALE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE ȚARĂ.....	31
3.4 IMPLICAȚII DE MEDIU ȘI SOCIALE ALE ACTIVITĂȚILOR PROPUSE DE BANCĂ.....	31
3.5 COOPERAREA BERD CU MDB	33
ANEXA 1 - EVALUAREA POLITICĂ.....	34
ANEXA 2 - INDICATORI ECONOMICI SELECTAȚI.....	40
ANEXA 3 - EVALUAREA PROBLEMELOR TRANZIȚIONALE	41
ANEXA 4 - TRANZIȚIA JURIDICĂ.....	47
ANEXA 5 - BERD ȘI COMUNITATEA DONATORILOR.....	51

SUMAR EXECUTIV

România și-a asumat și aplică principiile democrației multipartite, ale pluralismului și economiei de piață în concordanță cu condițiile prevăzute în Articolul 1 din Contractul de Înființare a Băncii.

De la adoptarea Strategiei anterioare, România a înregistrat progrese suplimentare în toate sectoarele reformei democratice, facilitate de aprofundarea integrării sale în Uniunea Europeană (UE), la care țara a aderat în 2007. Cu toate acestea, rămân anumite probleme în ceea ce privește statul de drept. Potrivit Comisiei Europene (CE), punctele slabe existente se referă în principal la deficiențele în aplicarea legislației. În 2007 CE a lansat Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV) pentru a sprijini România în depășirea deficiențelor din domeniul reformei judiciare și luptei împotriva corupției. Acesta fost proiectat inițial pentru trei ani, însă este implementat în continuare opt ani mai târziu.

După o creștere economică de 3,4% în 2013, rata de creștere a României a scăzut la 2,8% în 2014, în principal din cauza contribuției mai mici a exporturilor nete și a investițiilor încă slabe. Se estimează că în 2015 creșterea va fi de până la 3,0%, iar în 2016 de 3,2%. Scăderile recente și potențiale ale ratelor dobânzii, datorate inflației cu impact asupra prețurilor produselor energetice și alimentare, vor continua să stimuleze cererea internă. Creșterea încrederii investitorilor și scăderea stocurilor ar putea duce la creșterea investițiilor după doi ani de declin. Creditarea și-ar putea relua cursul ascendent ca urmare a reducerii recente a creditelor neperformante (NPL), până la 12,8% ca pondere din creditele totale la iunie 2015 (de la o valoare maximă de 22,3% în primul trimestru al anului 2014) ca urmare a eforturilor Băncii Naționale a României (BNR) de a curăța bilanțurile băncilor. Se estimează o creștere a cheltuielilor publice printr-o încercare de a absorbi mai multe fonduri UE. Per total, aceste îmbunătățiri ar trebui să contribuie la majorarea cererii interne. O creștere relativ mai puternică în Zona Euro, deși încă moderată, ar putea ajuta la creșterea exporturilor României în perioada următoare. În consecință, perspectivele României pe termen mediu rămân favorabile. Valorile de creștere anuale pe termen lung de 4-5% sunt fezabile, cu condiția ca ritmul reformelor structurale să fie accelerat și să fie atrase investiții suplimentare.

Deși reformele structurale au continuat de-a lungul anilor, îmbunătățiri suplimentare sunt necesare. Accesul la finanțare rămâne limitat, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM), iar nivelul general al investițiilor la nivelul companiilor în România rămâne scăzut. Factorii principali care limitează competitivitatea și descurajează investițiile mai solide includ printre altele bariere birocratice în calea activităților de afaceri, ineficiența companiilor cu capital de stat care dețin în continuare roluri importante în piață, precum și blocajele cauzate de infrastructura națională deficitară a României. Restructurarea, comercializarea și privatizarea sunt necesare în multe sectoare. Deși a existat o participare sporită a sectorului privat la mai multe companii energetice (în special Romgaz, Electrica și Nuclearelectrica), progresul înregistrat în sectorul de transporturi este unul limitat. Guvernul a redactat un Master Plan de Transporturi care are în vedere prioritizarea proiectelor în funcție de disponibilitatea resurselor de finanțare, dar acest lucru nu a fost implementat încă. În sectorul feroviar, eșecul privatizării companiei de transporturi cu capital de stat CFR Marfă în octombrie 2013 a reprezentat un impas în acest domeniu, chiar dacă CFR Marfă a reușit să atingă sustenabilitatea operațională.

România încă se confruntă cu decalaje de tranziție semnificative în majoritatea sectoarelor economiei. Deși adoptarea *acquis*-ului comunitar ar fi trebuit să reducă decalajele de

tranziție, stadiul actual al sectoarelor de infrastructură, energetic și imobiliar prezintă încă dificultăți semnificative și rămâne cu mult sub standardele UE. Accesul la finanțare rămâne limitat din cauza faptului că piețele de capital sunt slab dezvoltate, iar sistemul bancar, deși lichid și capitalizat în mod adecvat, nu este pregătit să fie expus la riscuri de credit suplimentare, în special în ceea ce privește împrumuturile acordate întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) și întreprinderilor micro, mici și mijlocii (IMMM). O nevoie acută este resimțită de societățile din regiunile mai puțin dezvoltate și prospere (altele decât București și municipiile mari, precum Timișoara și Cluj-Napoca). Lipsa aportului de investiții în regiunile mai puțin dezvoltate, explicată în special prin calitatea deficitară a infrastructurii, exacerbează diferențele regionale și problemele de incluziune.

Pentru a ajuta România să soluționeze aceste probleme, Banca va adopta următoarele orientări strategice în următoarea perioadă a Strategiei:

- **Sporirea accesului la finanțare prin susținerea creditării și dezvoltarea piețelor de capital.** Decalajele de tranziție din sectorul financiar sunt încă prezente și influențează negativ perspectivele de dezvoltare competitivă. Finanțarea pentru IMMM-uri este limitată și lipsesc finanțările fără garanții colaterale și finanțările non-bancare. De asemenea, creșterea creditelor stagnează, deoarece creditele neperformante reziduale și fenomenul de dezintermediere financiară au limitat sectorul bancar din România, în timp ce alte surse de finanțare (precum produsele de pe piața de capital atât pentru companii cât și pentru bănci) sunt în general slab dezvoltate, iar apetitul pentru capitalurile proprii este limitat.
- **Reducerea diferențelor regionale și creșterea incluziunii prin comercializarea infrastructurii.** Deși România a instituit mai multe reforme în sectorul de infrastructură, capacitatea statului de a proiecta, implementa și finanța proiecte de infrastructură majore este limitată, în timp ce implicarea sectorului privat în acest domeniu a fost minimă. Prin urmare, calitatea infrastructurii rămâne deficitară, în special în regiunile mai puțin dezvoltate, prezentând constrângeri majore pentru dezvoltarea economică și incluziunea socială și economică și contribuind la accelerarea depopulării.
- **Creșterea competitivității prin investiții direcționate.** România are un scor scăzut în multe studii realizate în diferite țări cu privire la competitivitate și mediul de afaceri, iar scăderea dramatică a investițiilor străine directe din ultimii ani a dus la reducerea absorbției de cunoștințe, abilități și procese moderne. Investiții noi în sectoarele cu potențial ridicat precum și în tehnologii de eficientizare a energiei și resurselor sunt extrem de necesare pentru sporirea capacității, pentru a seta un exemplu asupra celorlalte afaceri și pentru obținerea unei creșteri economice sustenabile.

1 PREZENTAREA GENERALĂ A ACTIVITĂȚILOR BĂNCII

1.1 Portofoliul actual al Băncii

Portofoliul aferent sectorului privat ca pondere în total portofoliu: 66 %, în august 2015

Sector	Portofoliu				
	Numărul proiectelor	Portofoliu	% din portofoliu	Active operaționale	% din activele operaționale
<i>Suma în milioane EUR</i>					
Energie	13	481	24%	480	29%
Resurse naturale	2	60	3%	60	4%
Electricitate și energie	11	421	21%	420	25%
Instituții financiare	38	286	14%	254	15%
Credit depozitar (bănci)	29	243	12%	221	13%
Leasing	4	35	2%	25	1%
Credit non-depozitar (non-bănci)	5	8	0%	8	0%
Industrie, comerț și sectorul agroindustrial	67	600	29%	489	29%
Sectorul agroindustrial	13	208	10%	167	10%
Fonduri de capital propriu	34	158	8%	101	6%
Tehnologii informaționale și de comunicații	6	69	3%	61	4%
Producție și servicii	9	111	5%	110	7%
Proprietăți și turism	5	54	3%	51	3%
Infrastructură	56	681	33%	454	27%
Infrastructură municipală și de mediu	51	517	25%	290	17%
Transporturi	5	164	8%	162	10%
TOTAL	174	2,047	100%	1,675	100%

Sursa: EBRD Business Performance Navigator

1.2 Implementarea direcțiilor strategice anterioare

În perioada strategiei anterioare, prioritățile principale ale Băncii au fost: (1) sprijinirea și dezvoltarea sectorului financiar, inclusiv a piețelor de capital locale, (2) îmbunătățirea comercializării, concurenței și implicării sectorului privat în infrastructură; (3) dezvoltarea unor politici și investiții sustenabile în domeniul energiei și (4) sprijinirea transferului către o economie orientată către producție și export.

În această perioadă, Banca a semnat 75 de tranzacții noi, totalizând peste 1,5 miliarde de Euro, distribuite relativ echilibrat în toate sectoarele (Energie - 27%, Instituții Financiare (FI) - 16%, Industrie, Comerț și Agricultură (ICA) - 32% și Infrastructură - 25%). În special Banca:

- A acordat sprijin esențial pentru sectoarele bancar și non-bancar, astfel contribuind la stabilitatea pieței. Banca s-a concentrat în special pe accesul la finanțare a IMM-urilor, investind 77 de milioane de Euro între 2012 și 2014 prin linii de credit dedicate. De asemenea, Banca a implementat linii de credit în sprijinul eficienței energetice și energiei sustenabile, investind 28 de milioane de Euro în peste 140 de proiecte în aproximativ aceeași perioadă. De asemenea, Banca a furnizat o gamă diversă de produse financiare, inclusiv obligațiuni denominate în monedă locală, obligațiuni convertibile subordonate, Programul pentru susținerea Comerțului (Trade Facilitation Programme - TFP) și swap-uri valutare. În colaborare cu alte instituții financiare internaționale (IFI), Banca a întărit dialogul politic cu BNR, ceea ce a dus la o serie de măsuri menite a reduce creditele neperformante în

bilanțurile bancare, iar ponderea creditelor neperformante în total credite a scăzut de la 22,3% în primul trimestru al anului 2014 la 12,8% până la sfârșitul lunii iunie 2015.

- Inițiativa de la Viena împreună cu cele peste 10 proiecte de asistență tehnică (AT) au contribuit la dezvoltarea în mod activ a pieței de capital din România. De asemenea, România a fost desemnată drept țară prioritară în cadrul Inițiativei Băncii privind Piețele Locale de Capital (LC2) și eforturi permanente sunt depuse pentru sprijinirea țării în realizarea tranziției de la piața de frontieră la piața emergentă. În special, Banca a sprijinit investitorii locali și internaționali în mobilizarea fondurilor pentru piața din România; a sprijinit o gamă largă de reforme în vederea înlăturării blocajelor procedurale, asigurării unei lichidități mai mari și îmbunătățirii accesului investitorilor; a colaborat cu BNR și participanții de pe piață pentru a înlătura obstacolele care au rămas în calea emiterii obligațiunilor garantate; a oferit asistență Autorității de Supraveghere Financiară, precum și fondurilor de pensii în evaluarea limitelor investiționale conform cărora operează fondurile de pensii Pilon II; și, printr-o participație de 5% la Bursa de Valori din București, a sprijinit reformele suplimentare ale infrastructurii pieței, inclusiv introducerea unui cod de governanță corporatistă pentru toate entitățile cotate.
- A sprijinit structurile comerciale pentru transporturile urbane și proiecte privind apele și apele reziduale, a sprijinit contractele publice de prestări servicii și, după caz, a contribuit la o mai bună absorbție a fondurilor UE. De asemenea, Banca a oferit asistență pentru restructurarea companiei de infrastructură feroviară cu capital de stat, contribuind la asigurarea efectuării integrale și la timp a plăților din partea companiei naționale feroviare de transport călători care beneficiază de serviciile acesteia. În plus, Banca a sprijinit restructurarea și privatizarea, prin listări pe Bursa de Valori (IPO), a două companii de stat contribuind la implementarea unor planuri de acțiune de governanță corporatistă care au îmbunătățit transparența și a sporit valoarea acțiunilor.
- A sprijinit tranziția României către o economie cu emisii de carbon scăzute prin încurajarea producției de energie din surse regenerabile, care asigură protecția mediului, și asistență tehnică pentru companiile care folosesc tehnologii de eficiență energetică în conformitate cu Inițiativa Băncii privind Energia Sustenabilă (Sustainable Energy Initiative - SEI). Capacitatea regenerabilă instalată în ultimii 5 ani este de aproape 5.000 MW, de la un nivel anterior de aproape zero, iar economiile de energie obținute prin proiecte SEI sunt estimate la 700.000 tone pe an.
- A sprijinit unele IMM-uri și societăți implicate în mod activ în producerea exporturilor, substitutelor de import și altor produse cu valoare adăugată prin acordarea de credite și alocarea de capitaluri proprii lansând Facilitatea pentru Societățile Locale (Local Enterprise Facility - LEF), finanțând fonduri private de investiții și facilitând accesul la consultanță în afaceri și expertiză de domeniu prin Programul Small Business Support (SBS). În perioada 2012 și 2014, IMM-urile sprijinite prin SBS în România au creat aproximativ 1.600 de locuri de muncă noi. Peste 70% și-au mărit cifra de afaceri, iar 57% și-au sporit productivitatea.
- A intensificat dialogul politic cu autoritățile în vederea soluționării unor probleme mai dificile și complexe, inclusiv managementul independent și profesional pentru companiile cu capital de stat, finanțarea din sectorul feroviar, concesiunile din sectorul rutier, revizuirile schemei de suport energetic regenerabil din România și dezvoltarea unei legi privind Eficiența Energetică/ ESCO. Astfel de inițiative au sprijinit dezvoltarea unui mediu de afaceri deschis.

- S-a implicat într-un dialog intens cu autoritățile în ceea ce privește managementul companiei feroviare naționale, CFR Infrastructură. Ca urmare a eforturilor Băncii, CFR Infrastructură și-a îmbunătățit semnificativ performanța operațională, inclusiv prin obținerea de electricitate de pe piața liberă la prețuri mai bune, asigurând plățile integrale și la timp din partea companiei naționale feroviare de transport călători, precum și desemnarea unui Manager General independent.

Cu toate aceste realizări notabile, România se confruntă în continuare cu probleme tranziționale semnificative. Deși Banca a fost activă în sectorul corporativ, nivelul general al investițiilor corporative din România rămâne scăzut. Printre factorii principali care limitează competitivitatea și descurajează investițiile mai solide se numără barierele birocratice în calea activităților de afaceri, ineficiența companiilor cu capital de stat care dețin în continuare roluri importante în piață și blocajele cauzate de infrastructura națională deficitară a României. Restructurările, comercializările și privatizările substanțiale rămân necesare în numeroase sectoare, iar mediul de afaceri relativ slab, deși a înregistrat unele îmbunătățiri, a contribuit la o scădere semnificativă a nivelurilor de investiții străine directe (Foreign Direct Investment - FDI), de la 9,5 miliarde de Euro în 2008 la 2,7 miliarde de Euro în 2013 și 2,4 miliarde de Euro în 2014. În 2014 fluxurile de ieșiri aferente investițiilor străine directe (estimate la 2,7 miliarde de Euro) au depășit pentru prima dată fluxurile de intrări, demonstrând că doar finanțarea cu costuri mici este insuficientă pentru a stimula dezvoltarea.

În infrastructura municipală, deși Banca a sprijinit cu succes investiții în municipiile mari și în companiile regionale de apă din România, capacitatea sa de a dezvolta mai multe proiecte cu implicarea sectorului privat a fost limitată de lipsa experienței instituționale și a capacității de a pregăti și implementa proiecte la nivel local și național al autorităților. Segmentele direct afectate sunt principalele sectoare ale infrastructurii municipale, precum apele și apele reziduale, transport urban, furnizarea căldurii și eficientizarea energetică a clădirilor publice și rezidențiale. În ciuda eforturilor recente și a unei abordări coordonate din partea IFI-urilor active din România, s-a înregistrat un progres limitat în implicarea sectorului privat în proiecte naționale majore de infrastructură rutieră prin concesiuni sau prin Parteneriatul Public-Privat (PPP). În mod similar, deși a existat o participare sporită a sectorului privat la capitalul propriu a mai multor companii energetice (în special Romgaz, Electrica și Nuclearelectrica), s-a înregistrat un progres limitat în privatizările din sectorul de transporturi.

În ciuda îmbunătățirilor din perioada strategiei anterioare, accesul la finanțare rămâne scăzut, în special pentru IMM-uri. Deși s-au înregistrat scăderi semnificative, creditele neperformante încă afectează calitatea portofoliilor de credite ale băncilor și descurajează acordarea de credite noi în economie, în ciuda eforturilor BNR de a curăța bilanțurile băncilor. Sectorul bancar, care a înregistrat pierderi în primele 9 luni ale anului 2014, s-a confruntat pe parcursul anului cu retrageri constante din partea băncilor mamă, a finanțărilor acordate subsidiarelor din România. Acest lucru a sporit nevoia subsidiarelor băncilor străine de a se baza pe surse locale de finanțare. Finanțarea non-bancară rămâne în mare parte nedezvoltată, aproape 95% din finanțări fiind plasate prin intermediul băncilor (inclusiv leasing).

1.3 Lecții învățate

După cum a demonstrat experiența Băncii din perioada strategiei anterioare, constrângerile creditelor bancare tradiționale vor afecta dezvoltarea suplimentară a surselor alternative de

finanțare. Chiar dacă creditarea ar putea reveni pe o direcție ascendentă în timp ce creditele neperformante sunt scoase în afara bilanțurilor sau sunt vândute către specialiști privați, procesul de curățare se estimează a fi unul lent. Acest stadiu prezintă o oportunitate fundamentală pentru Bancă de accelerare a activităților de susținere a dezvoltării pieței locale de capital și prin investiții, asistență tehnică și sprijin pentru reforme, să dezvolte o sursă eficientă și realistă de capital pe termen lung pentru economia reală a României și în special pentru sectorul corporativ. Deși piața locală de capital a beneficiat de listări ale companiilor cu capital de stat precum Romgaz și Electrica, ceea ce a contribuit la sporirea lichidităților și a capitalizării, Bursa de Valori din București încă se situează în urma celorlalte burse regionale, având în vedere că nu a beneficiat de listări ale companiilor private în ultimii ani. În plus, aproximativ 20% din valoarea tranzacțiilor de anul trecut au fost generate de un singur emitent.

În acest context, Banca va trebui să se concentreze pe dezvoltarea pieței de capital. Sectorul privat, în special companiile cu capital majoritar românesc, prezintă în continuare un grad de îndatorare ridicat, ceea ce înseamnă că nevoile de dezvoltare suplimentare ar trebui să fie acoperite prin aporturi noi la capital propriu. (Soluțiile alternative ar putea fi restructurarea și/ sau swap-urile valutare). După cum s-a menționat anterior, Banca a devenit recent acționar al Bursei de Valori din București, setând astfel un exemplu pentru investitori. Banca ar putea sprijini la îmbunătățirea guvernantei corporatiste a companiilor, ca și condiție prealabilă unei listări publice, ceea ce le va spori atractivitatea pentru investitori.

Lipsa capacității instituționale și participarea limitată a sectorului privat a afectat negativ capacitatea României de a implementa proiecte de infrastructură majore. O nevoie acută este resimțită în sectorul transporturilor, ceea ce afectează în mod semnificativ competitivitatea acestui segment. Potrivit World Economic Forum's Global Competitiveness Index, România este pe locul 121 din 144 de țări în ceea ce privește calitatea infrastructurii drumurilor. De la ultimul proiect major de infrastructură finanțat de BERD (în 2005), România a avut dificultăți mari în a își mări rețeaua modestă de autostrăzi. În ciuda disponibilității fondurilor de coeziune UE, la începutul anului 2015 România absorbeste doar jumătate din fondurile UE disponibile pentru infrastructură pentru perioada 2007-2013, cel mai mic procent din toate țările UE. După un început modest, absorbția de fonduri UE a crescut la aproape 55% pentru perioada 2007-2013. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a crește nivelul de absorbție și pentru a susține creșterea economică la nivel de țară.

Deși noul exercițiu de planificare financiară UE pentru perioada 2014-2020 a fost lansat în 2014, se estimează că Programul Operațional pentru Proiectele Majore de Infrastructură, ce descrie proiectele de infrastructură eligibile pentru fondurile structurale europene, va fi aprobat de abia în a doua jumătate a anului 2015. Banca, în coordonare cu UE și alte IFI-uri, va continua să ofere asistență Guvernului în planificarea și implementarea proiectelor. Prin Memorandumul de Înțelegere (MoU) existent, Banca va continua să ofere asistență pentru o mai bună utilizare a fondurilor UE, astfel, sporind capacitatea autorităților de a pregăti, implementa și monitoriza proiectele majore de infrastructură. Cu toate acestea, chiar presupunând o absorbție totală, se estimează că fondurile UE disponibile pentru perioada 2014-2020 vor fi insuficiente pentru a acoperi toate necesitățile de infrastructură ale României. Asistența Băncii va fi esențială în sporirea implicării mediului privat prin PPP, ceea ce ar îmbunătăți eficiența operațională și sustenabilitatea financiară venind, de asemenea, în sprijinul beneficiarilor de a planifica și implementa proiecte.

Redresarea deficitului de competitivitate al României va necesita, de asemenea, de atragerea unor investiții și îmbunătățiri semnificative în mediul de afaceri. România este clasată pe locul 48 din 189 de țări în raportul Băncii Mondiale *Doing Business 2015* și pe locul 69 din 175 de țări conform Indexului Percepțiilor asupra Corupției pentru anul 2014 întocmit de Transparency International. Investițiile străine directe în România au scăzut semnificativ după criză. Un procent semnificativ din FDI constă din profituri reținute, deoarece în 2013 investițiile de tip greenfield au constituit doar 112 milioane de Euro, iar investițiile în fuziuni și achiziții au contribuit cu 152 milioane de Euro. Deși municipiul București generează o treime din produsul intern brut (PIB) al României datorită statutului său de capitală, alte regiuni din sud și în special din estul țării suferă de o lipsă cronică a investițiilor, valori scăzute de participare pe piața muncii și, de asemenea, înregistrează valori scăzute a indicatorului PIB per cap de locuitor care se situează la un nivel de 1/3 din media UE. Acest lucru a contribuit la o depopulare accentuată a acestor regiuni, care este posibil să fi fost cauzată de emigrarea populației, lucru ce a contribuit la rândul său la scăderea generală a populației României de la 23 milioane (1990) la 20 milioane (2011), deși parte din această scădere a fost cauzată și de sporul natural negativ. Dezvoltarea unei infrastructuri rutiere adecvate poate contribui la rectificarea dezechilibrului regional și este o condiție prealabilă principală pentru atragerea de noi investiții. De exemplu, nu există o autostradă care să traverseze Munții Carpați, care ar lega părțile de sud și est ale României cu vestul. De aceea principalele facilități de producție sunt concentrate în partea de vest a țării, unde pot implementa un sistem de livrare la timp către clienții din Europa Occidentală.

2 MEDIUL OPERAȚIONAL

2.1 Contextul politic

În trecut, guvernele cu coaliții fragile care nu se bucurau de un sprijin popular suficient sau aveau majorități tehnice insuficiente în parlament au îngreunat aplicarea reformelor în România. Mediul politic s-a îmbunătățit după 2012, când Partidul Social Democrat (PSD), o formațiune de centru-stânga - cea mai populară din țară la acel moment - a format un guvern temporar înaintea noilor alegeri generale. PSD a avut rezultate bune la alegerile locale din 2012 și a obținut o victorie detașată la alegerile generale din decembrie 2012. O majoritate record a reprezentării în parlament, combinată cu o prezență solidă la nivel local, a oferit stabilitate și un mediu propice pentru aplicarea unor politici mai consecvente.

Guvernul de coaliție actual condus de PSD, cu liderul său Victor Ponta drept Prim Ministru, a fost creat în 2012, mandatul său încheindu-se în 2016. Au avut loc două remanieri în 2014, în ambele cazuri după plecarea unor parteneri minoritari ai coaliției. Cel mai recent guvern nu mai domină parlamentul la fel ca după victoria PSD la alegerile generale din 2012, deși are încă majoritatea necesară pentru a promulga legi.

La alegerile prezidențiale din noiembrie 2014, Ponta a pierdut în turul al doilea în fața candidatului opoziției de centru-dreapta, Klaus Iohannis. Iohannis și-a preluat mandatul la data de 21 decembrie 2014. Noul Președinte are o reputație solidă de susținător al luptei împotriva corupției și pentru sporirea responsabilității instituțiilor statului. Dat fiind că Președintele României are competențe considerabile în domeniul juridic, alegerea lui Iohannis poate duce la îmbunătățiri suplimentare în acest domeniu. Rămâne de văzut, însă, cât de dificilă va fi coabitarea dintre Președinte și Prim Ministru, date fiind precedentele coabitări din trecut.

Deficiențele din domeniul judiciar și al luptei împotriva corupției rămân principalele slăbiciuni. În ultimul raport din cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV), publicat în ianuarie 2015, Comisia Europeană a concluzionat că România a înregistrat progrese în multe domenii ale reformei judiciare și luptei împotriva corupției, în special în ceea ce privește investigațiile independente și condamnările în cazurile de corupție la nivel înalt. România a inițiat în ultimii ani, procese concludente pentru mai mulți politicieni importanți. Este important că MCV a notat "semne de sustenabilitate" în ceea ce privește reformele. În același timp, ca în rapoartele anterioare, CE a notat că procedurile de achiziții publice, în special la nivel local, rămân expuse corupției și conflictelor de interese. Inițial MCV trebuia implementat timp de 3 ani după aderarea României la Uniunea Europeană în 2007, dar continuă să fie implementat 8 ani mai târziu. (O evaluare mai detaliată este prezentată în Anexa 1)

2.2 Contextul macroeconomic

România continuă să fie expusă la schimbările din Zona Euro, iar creșterea din ultimul an a fost moderată. După o creștere economică de 3,4% în 2013, s-a înregistrat o atenuare a creșterii la 2,8% în 2014, în contextul unui consum privat ridicat, favorizat de o creștere a salariului minim la jumătatea anului 2014. Creșterea de la an la an a rămas solidă în primul și cel de-al doilea trimestru al lui 2015, la 4% și respectiv 3,3%, datorită, la fel ca în anul anterior, consumului privat. Declinul general al creșterii economice în 2014 a fost cauzat în principal de contribuția mai mică a exporturilor nete și de investițiile în scădere. Cu toate acestea, încrederea în sectorul industrial a arătat unele semne de revenire spre sfârșitul anului

2014, ceea ce poate spori investițiile în 2015. Inflația a scăzut la 1,9% în august 2015, sub intervalul țintă al BNR de 1,5-3,5%. Scăderea inflației a fost favorizată de scăderea prețurilor în domeniile alimentară și energetic, precum și de estimările îmbunătățite privind inflația.

Vulnerabilitățile externe s-au atenuat, iar performanțele fiscale rămân solide. Balanța de plăți al României s-a reechilibrat aproape integral în 2014, deficitul scăzând la 0,4% din PIB. De asemenea, au existat ajustări fiscale considerabile după criza din 2008, care au contribuit la scăderea deficitului bugetar la o valoare estimată de 1,9% din PIB în 2014. Cu toate acestea, reducerea cheltuielilor publice s-a obținut parțial și prin reduceri semnificative ale investițiilor publice, ceea ce ar putea afecta dezvoltarea pe termen lung. Guvernul, după consultări cu părțile interesate, a adoptat Codul Fiscal și Codul de Procedură Fiscală. Datoria guvernamentală generală înregistrează un nivel de sub 40% din PIB, fiind considerată scăzută după standardele regionale. Începând cu octombrie 2013, România a adoptat un Program de asistență privind balanța de plăți, ce reprezintă un efort comun al FMI și UE, la fel ca și cele două programe anterioare. Adicional, România a încheiat un Acord Standby (SBA) de 24 de luni cu Fondul Monetar Internațional (FMI), cu acces preventiv la 1,98 miliarde de Euro. Ambele programe au expirat în septembrie 2015, însă, fără întocmirea prealabilă a unor rapoarte de evaluare. Bugetul pentru 2015 vizează un deficit de 1,8% din PIB (1,45% în termeni ESA), în conformitate cu obiectivele programului.

Sectorul financiar a fost afectat de presiuni pe fondul procesului de dezintermediere financiară transfrontalieră, nivelului ridicat al creditelor neperformante și scăderii profiturilor. România nu a fost afectată la fel de mult de fenomenul de dezintermediere financiară ca alte țări din UE, datorită unui mediu de reglementare rezonabil, deși au fost înregistrate retrageri considerabile de plasamente din exterior începând cu sfârșitul anului 2011, și cu inversări minime. După cum s-a menționat mai sus, creditelor neperformante au scăzut, înregistrând un nivel de 12,8% în creditele totale din luna iunie 2015, datorită scoaterii în afara bilanțurilor a creditelor neperformante de către bănci (la recomandarea BNR) în conformitate cu propriile politici contabile aliniate Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (International Financial Reporting Standards – IFRS), menținând drepturile legale împotriva debitorilor. Cu toate acestea, finanțările pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM) rămân limitate în afara marilor zone urbane, iar piețele de capital rămân slab dezvoltate.

Se estimează că în 2015 creșterea economică va fi de 3,0%, iar în 2016 de 3,2%. Scăderile recente și viitoare ale ratelor dobânzii, datorate scăderii inflației pe baza prețurilor produselor energetice și alimentare, vor continua să stimuleze cererea internă în 2015 și 2016. Creșterea încrederii industriale și scăderea stocurilor ar putea duce la creșterea investițiilor după doi ani de declin. Creditarea poate fi de asemenea stimulată de reducerea recentă a creditelor neperformante. Se estimează că prin cheltuielile publice se vor absorbi mai multe fonduri UE, având în vedere că rata absorbției prin politica de coeziune și dezvoltare rurală rămâne cea mai scăzută din UE. Per total, aceste îmbunătățiri ar trebui să faciliteze majorarea cererii interne. Creșterea oarecum mai puternică din Zona Euro, deși încă moderată, poate de asemenea să influențeze pozitiv exporturile României în viitorul apropiat. În consecință, perspectivele pe termen mediu ale României rămân favorabile, reflectând economia sa diversificată și potențialul solid de revenire, într-o țară în care PIB-ul per cap de locuitor (ajustat la standardele privind puterea de cumpărare) este de doar 55% din media UE. Valori de creștere anuale pe termen lung de 4-5% sunt fezabile, cu condiția ca ritmul reformelor structurale să fie accelerat și să fie atrase investiții suplimentare.

Adoptarea Euro este estimată pentru anul 2019, iar autoritățile și-au anunțat intenția de a intra în noua Uniune Bancară, însă anumite vulnerabilități sunt încă prezente. România îndeplinește criteriile formale de la Maastricht pentru intrarea în Mecanismul Cursului de Schimb (ERM II). Convergența reală suplimentară este necesară înainte ca adoptarea Euro să aibă loc. Progresul în eliminarea arieratelor interne acumulate la sfârșitul anului 2009 avansează lent. În plus, în ciuda succesului recent în reducerea creditelor neperformante, ineficiența în soluționarea ulterioară a acestei probleme, inclusiv prin restructurări corporative, poate afecta în continuare capitalul băncilor comerciale și exacerba vulnerabilitățile financiare.

2.3 Contextul reformei structurale

Deși reformele structurale au continuat de-a lungul anilor, îmbunătățiri suplimentare sunt necesare. Vânzarea în noiembrie 2013 a unei participațiuni minoritare de 15% la producătorul de gaze naturale Romgaz pentru 1,7 miliarde de lei (390 milioane de Euro) și lansarea unui IPO pentru 51% din compania de distribuție și furnizare de electricitate Electrica în iunie 2014 pentru 1,9 miliarde de lei (444 milioane de Euro), cu implicarea BERD, au reprezentat reale succese. Cu toate acestea, în februarie 2014 o listare a companiei de generare de hidro-electricitate Hidroelectrică a fost întârziată după ce compania a reintrat în insolvență, iar o a doua încercare de a vinde compania chimică majoră Oltchim a eșuat după ce nu s-a primit nicio ofertă pentru activele de bază până la termenul-limită din decembrie 2014.

S-au realizat unele liberalizări de prețuri în sectoare energetice importante, însă rămân probleme importante. Acum există o piață de electricitate funcțională și competitivă pentru consumatorii nerezidențiali ca urmare a liberalizării prețurilor în 2013, în conformitate cu programul de liberalizare a prețurilor din domeniul energetic, care continuă gradual pentru proprietarii de locuințe conform calendarului stabilit. Liberalizarea prețurilor la gaze a fost finalizată la începutul anului 2015 pentru consumatorii nerezidențiali (cu excepția producătorilor de energie termică, cu privire la gazul natural utilizat pentru a produce energie termică în centrale de cogenerare și centrale termice pentru consumatori rezidențiali). Cu toate acestea, prețul gazelor pentru consumatorii rezidențiali este încă reglementat de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE) și urmează a fi încheiat până la mijlocul anului 2021. În conformitate cu prevederile Legii 123/2012 și modificările ulterioare, pentru a asigura nediscriminarea între aceeași clasă de consumatori, până la sfârșitul perioadei de reglementare, consumatorii rezidențiali și producătorii de energie termică (așa cum sunt descriși mai sus) vor fi tratați la fel în ceea ce privește asigurarea cantității și prețul de vânzare a gazului natural consumat, indiferent dacă aleg să fie eligibili sau reglementați.

Reformele din sectorul transporturilor prezintă întârzieri. Deși participarea sectorului privat la proiectele din sectorul rutier este încurajată oficial și s-au acordat unele contracte PPP, România nu a reușit să structureze o concesiune în conformitate cu bunele practici din domeniu. Procesul general de planificare pentru proiectele rutiere pare să fie exagerat de complex și uneori administrat inconsecvent de autoritățile naționale (în continuă schimbare) și organisme conduse de UE. De asemenea, există probleme semnificative de capacitate privind pregătirea, planificarea și implementarea proiectelor. Guvernul a redactat un Master Plan de Transporturi, care are în vedere prioritizarea proiectelor în funcție de disponibilitatea resurselor de finanțare, dar acest lucru încă nu a fost implementat. În sectorul feroviar, eșecul privatizării companiei de transporturi cu capital de stat CFR Marfă în octombrie 2013 a

reprezentat un impas în acest domeniu, chiar dacă CFR Marfă a reușit să atingă sustenabilitatea operațională. Autoritățile intenționează să restructureze CFR Marfă înainte de privatizare, pentru a-i spori atractivitatea. Compania a raportat rezultate mai bune anul trecut, în urma îmbunătățirilor manageriale și a unor reduceri de personal semnificative. Restructurarea infrastructurii feroviare de stat și a companiilor de călători este de asemenea necesară.

2.4 Accesul la finanțare

Surse de capital private

Anterior economia României s-a bazat în mare parte pe sectorul bancar pentru necesitățile sale de finanțare și prin urmare dezvoltarea piețelor de capital a înregistrat întâzieri. De exemplu, la sfârșitul anului 2013, obligațiunile corporative, inclusiv cele emise de instituțiile financiare, au reprezentat doar 0,55% din PIB, un rezultat slab în comparație cu alte piețe europene cu venituri medii precum Polonia (5% din PIB) și Croația (16% din PIB), sau alte piețe emergente precum Tailanda (17% din PIB) și Malaezia (43% din PIB). România este clasificată încă drept piață de frontieră de principalele grupuri de indexuri precum MSCI (Morgan Stanley Capital International) și FTSE, ceea ce restricționează finanțările prin aporturi de capital aduse în țară de investitorii străini. În plus, finanțările din partea companiilor mamă ale grupurilor bancare internaționale au fost reduse din cauza reglementărilor din țările de origine, ceea ce a limitat fondurile disponibile pentru acordarea de finanțări către economia generală.

Cu toate acestea, reforma pieții de capital a devenit o prioritate pentru Guvern și sectorul privat. Participanții la piața de capital, inclusiv entitatea de reglementare, Bursa de Valori din București și grupurile majore bancare și de pensii, au dezvoltat strategii complexe pentru dezvoltarea piețelor de capital din România prin remedierea impedimentelor structurale și procedurale care afectează mecanismele de compensare și decontare, facilitând emisiunile de obligațiuni corporative și obligațiuni garantate, încurajând privatizările parțiale prin listarea pe piața de capital și încurajând dezvoltarea bazei de investitori instituționali. Programul reformelor piețelor de capital a beneficiat de sprijinul solid al investițiilor BERD și a fost susținut printr-un dialog politic extins. Angajamentul permanent al Băncii pentru acest proces a fost consolidat suplimentar prin achiziționarea unei participații de 4,99% la Bursa de Valori din București, precum și asigurarea reprezentării manageriale la depozitarul central, precum și organizarea unor evenimente la sediul BERD din Londra pentru a îmbunătăți profilul pieței din România pentru investitorii internaționali.

Băncile de dezvoltare multilaterale și finanțarea UE

Mai multe bănci de dezvoltare multilaterale și instituții financiare bilaterale sunt de asemenea active în România.

Deși România are acces la fonduri UE semnificative, rata sa de absorbție prin politica de coeziune este cea mai scăzută din UE. Odată cu aderarea României la UE în 2007 s-au alocat aproximativ 20 de miliarde de Euro în grant-uri și și alte 31 de miliarde de Euro (Fonduri Structurale și Fonduri de Dezvoltare Rurală) au fost alocate pentru perioada 2014-2020.

Între 2009 și 2013, Banca Europeană de Investiții (BEI) a investit 3,7 miliarde de Euro pentru îmbunătățirea infrastructurii de transporturi și telecomunicații; sprijinirea proiectelor IMM-urilor prin credite direcționate prin intermediul băncilor locale; sporirea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale prin finanțarea modernizării clădirilor de locuințe din mai multe orașe; și sporirea dezvoltării urbane prin credite suverane pentru finanțarea împăduririlor, îmbunătățirea gestionării pădurilor și investiții rurale și agricole pe scară mică. În 2014, BEI a extins linii de credit către OTP Bank, Banca Transilvania și CEC Bank pentru a fi folosite în dezvoltarea IMM-urilor. De asemenea, a finanțat un program de investiții multianual pentru

reabilitarea clădirilor rezidențiale cu mai multe etaje din București și reducerea pierderilor energetice. Este discutată o prelungire a acestui program.

Fondul European de Investiții (FEI) activează în România din 2001 și a sprijinit peste 6.100 IMM-uri și 8 fonduri private de investiții. FEI administrează un fond de 150 de milioane de Euro în România în cadrul inițiativei JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises) pentru îmbunătățirea accesului la finanțări a IMM-urilor. Fondul are angajamente în desfășurare de aproximativ 150 de milioane de Euro în garanții, securitizări și micro-finanțare, precum și investiții prin aport de capital în IMM-uri de aproximativ 24 de milioane de Euro prin fonduri de portofoliu.

În 2013, Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB) a aprobat proiecte în valoare de 75 de milioane de Euro și trageri din credite existente de 40 de milioane de Euro. În 2014, CEBA a aprobat un credit de 50 de milioane de Euro către BRD Sogelease, care urmează a fi folosit pentru finanțarea investițiilor în IMM-uri spre sporirea competitivității și creării de locuri de muncă.

De asemenea, Grupul Băncii Mondiale (GBM) a implementat o gamă largă de proiecte în România. În 2013, Banca Mondială a acordat un credit de 92 de milioane de USD Guvernului României pentru îmbunătățirea procedurilor de colectare fiscală, sporirea conformității fiscale și reducerea obligațiilor fiscale asupra contribuabililor. Un alt credit de 1,4 miliarde de USD a fost acordat în 2014 pentru a sprijini programul de reforme al Guvernului și investițiile în eficientizarea resurselor publice. În aprilie 2015, Banca Mondială avea în derulare 17 acorduri pentru servicii de consultanță rambursabile în valoare de 41 de milioane de USD, care au pus accentul pe consolidarea administrației publice prin sporirea capacității pentru pregătirea și administrarea proiectelor PPP, îmbunătățirea cadrului de evaluare a impactului reglementării și îmbunătățirea administrării investițiilor publice. În plus, Agenția de Garanții Investiționale Multilaterale, care și-a sistat operațiunile în România în 2004, are în vedere reluarea acestora, dorind să se concentreze pe modernizarea și îmbunătățirea rețelelor de interconectare.

Din 1990, Corporația Financiară Internațională (IFC) a investit 2,4 miliarde de USD în peste 81 de proiecte în diverse sectoare din România, printre care agricultură, producție generală, infrastructură și sănătate.

2.5 Mediul de afaceri și contextul juridic

Mediul de afaceri

România este clasată pe locul 48 din 189 de țări în raportul Băncii Mondiale pentru 2015 *Doing Business*, obținând rezultate deosebit de mici în ceea ce privește obținerea de autorizații de construire și accesul la electricitate. Deși performanța României este la nivelul țărilor emergente și în curs de dezvoltare din Europa la majoritatea indicatorilor, accesul la finanțare, valorile taxelor, infrastructura inadecvată, corupția și birocrăția guvernamentală inefficientă rămân principalele obstacolele în calea activităților de afaceri. Acțiunile pentru sporirea accesului la finanțare pentru IMM-uri și antreprenori, precum și dezvoltarea infrastructurii sunt priorități pentru îmbunătățirea mediului de afaceri.

Cu toate acestea, s-au luat unele măsuri pozitive pentru îmbunătățirea mediului de afaceri din România. Țara a obținut un scor cu 76 de poziții mai bun în clasamentul *Doing Business* în

cea ce privește plata taxelor, deși era clasată pe o poziție foarte joasă, a 128-a. Guvernul a îmbunătățit sistemele fiscale locale online, permițând utilizarea cardurilor bancare pentru efectuarea plăților, o măsură care a fost apreciată de comunitatea de afaceri.

Contextul juridic

România și-a revizuit semnificativ legislația înainte de aderarea la UE în 2007. De atunci reformele au continuat, deși într-un ritm lent. Noul Cod Civil care a intrat în vigoare în 2011 a introdus modificări importante în domenii precum garanțiile mobiliare, în special prin crearea unor proceduri de aplicare mai flexibile pentru vânzarea activelor care fac obiectul garanțiilor sau chiar preluarea activelor de către creditorul garantat. Legea privind societățile comerciale, care datează din 1990, deși a fost schimbată de câteva ori, ar mai avea nevoie de unele modificări, de exemplu clasificarea direcționării strategice a societăților comerciale ca o funcție clară a consiliilor de administrație, sau revizuirea definiției administratorilor independenți în conformitate cu bunele practici actuale. Legile adoptate în 2014 au introdus principiile Legii privind întreprinderile mici (Small Business Act, SBA) în legislația din România. Pornind de la această nouă abordare, “Strategia Guvernamentală pentru Dezvoltarea Sectorului IMM – Orizont 2020” a îmbunătățit cadrul legal pentru întreprinderile mici din România. Legislația privind insolvența este în general echilibrată și oferă mai multe instrumente utile debitorilor și creditorilor. Cu toate acestea, sunt necesare unele măsuri în vederea consolidării culturii de restructurare extrajudiciare din România și promovarea principiilor directe privind restructurările și a codurilor de conduită în bănci. În domeniul parteneriatelor și concesiunilor publice-private, o îmbunătățire a cadrului juridic este așteptată în viitorul apropiat, în special în ceea ce privește transpunerea în legislația națională a recent adoptatei Directivei UE privind Concesiunile 2014/23.

Eficiența sistemului juridic rămâne o cauză de preocupare pentru investitori. Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV) al Comisiei Europene (CE), care, după cum am menționat mai sus, a fost înființat odată cu aderarea României la UE pentru a ajuta țara să depășească deficiențele din domeniul reformei judiciare și a luptei împotriva corupției, continuă să monitorizeze și să raporteze aceste probleme. Raportul MCV din ianuarie 2015 a notat progrese continue în multe domenii ale reformelor juridice și luptei împotriva corupției, în special în ceea ce privește profesionalismul și independența judiciară, ilustrate de rolul important al Curții Constituționale în oferirea de soluții pentru problemele legate de echilibrul puterilor și respectarea drepturilor fundamentale. În același timp, la fel ca în rapoartele anterioare, CE a notat slăbiciuni în funcționarea sistemului judiciar, inclusiv în legătură cu numirea conducerii și consecvența deciziilor juridice. Raportul MCV propune adoptarea unor măsuri, inclusiv finalizarea codurilor penale, revizuirea procesului de numire în funcțiile juridice și îmbunătățirea managementului cunoștințelor și informațiilor și implementarea deciziilor judiciare. În plus față de măsurile sugerate de MCV, România trebuie să implementeze alte reforme pentru a spori calitatea și eficiența tribunalelor sale. Reformele ar trebui să se concentreze pe introducerea de filtre asupra dreptului aparent liber de a face apel, prin delegarea chestiunilor procedurale minore către alți oficiali judiciari decât judecătorii, înființarea unui tribunal comercial specializat în București care să promoveze o mai mare uniformitate a procesului decizional, în special în ceea ce privește cazurile care fac referire la domeniul de afaceri.

Informații suplimentare privind subiectele juridice relevante pentru prezenta strategie de țară se regăsesc în Anexa 4.

2.6 Contextul social

Potrivit Raportului Human Development Index (HDI) întocmit de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP), România rămâne o țară cu valoare ridicată a dezvoltării umane, clasându-se poziția 54 din 169 de țări. Șomajul a rămas stabil la 7% din 2009. În schimb, participarea femeilor la forța de muncă a scăzut constant, de la 67,3% în 1980 la 52% în 2011, cu puțin sub media UE de 58,5%. Șomajul în rândul tinerilor a crescut la 23,6%.

Există încă diferențe mari între sexe în ceea ce privește practicile ocupaționale. Conform Eurostat, femeile au câștigat în medie cu 9,7% mai puțin decât bărbații în 2014, acest rezultat fiind unul mai bun decât media la nivelul UE (16,4%). Legile privind nediscriminarea au fost îmbunătățite în 2012, inclusiv prin adoptarea unor definiții mai clare ale discriminării între sexe și primirea unei remunerații egale pentru activități cu valoare egală, dar încă mai este loc de îmbunătățiri în ceea ce privește aplicarea acestora. Femeile sunt încă slab reprezentate în pozițiile de lider, cu mici excepții. Conform Sindicatului Interparlamentar, doar 13,5% din parlamentari sunt femei.

Diferențe regionale există și în ceea ce privește accesul la finanțare, unde disponibilitatea finanțărilor în zone rurale izolate rămâne limitată. Potrivit Băncii Mondiale, doar 37% din populația rurală are un cont deschis la o instituție financiară, doar 7,8% au un card de credit, iar procentajul populației rurale care a contractat credite este mai puțin de jumătate din cel al populației urbane.

Diferențe regionale substanțiale există și în ceea ce privește serviciile, în special accesul la apă fiind relativ limitat comparativ cu cel al altor țări din Europa de Sud Est. De asemenea, există diferențe regionale în ceea ce privește educația, doar 58,1% dintre adulții cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani din zonele rurale având în 2010 studii de nivel mediu sau superior, comparativ cu 91,1% în zonele urbane (potrivit Eurostat), ceea ce înseamnă, în medie mai puțini ani de studii pentru populația rurală locală. În general, calitatea educației locale din România este sub media țărilor unde BERD activează pe baza scorurilor PISA (Programul OECD pentru Evaluarea Academică Internațională, care măsoară performanța în matematică, științe și nivelul de citire), unde România prezintă scoruri sub cele ale altor țări de operare BERD.

De asemenea, sunt necesare în continuare îmbunătățiri în ceea ce privește incluziunea socială a populației rrom, care reprezintă aproximativ 8,3% din populația României potrivit Consiliului European. Trei din patru rromi trăiesc în sărăcie, conform Națiunilor Unite. Deoarece valorile de abandon școlar în ciclul primar și secundar sunt ridicate, îmbunătățirea accesului la educație a fost o prioritate de bază a Strategiei Naționale pentru Integrarea Rromilor implementată de Guvern. Fondurile naționale și UE disponibile pentru includerea rromilor reprezintă o oportunitate bună de consolidare a progresului înregistrat în ultimii ani, iar o atenție deosebită trebuie acordată consolidării practicilor anti-discriminare. Este vital ca România să continue implementarea reformelor privind politicile de sprijinire a incluziunii rromilor, concentrându-se în special pe cele mai dezavantajate regiuni.

2.7 Eficiența energetică și contextul schimbărilor climatice

Cu o intensitate energetică de aproape 3 ori mai mare decât media UE-28 (0,67 comparativ cu 0,24 kgCO₂/ US\$ PIB în anul 2012, conform AIE – date exprimate în kg de emisii de CO₂ /2005 US\$), România este una dintre economiile UE cu cel mai ridicat și ineficient consum de energie și implicit, cu un nivel ridicat de emisii de CO₂.

Există în continuare multe obstacole în calea atingerii unui nivel adecvat de eficienței energetice, dar și a investițiilor în energia regenerabilă. Prețurile energiei din anumite sectoare, precum gazele și electricitatea, nu reflectă costurile (conform cerințelor cadrului de reglementare), creând distorsiuni care pot duce la utilizarea ineficientă a energiei de către beneficiari. Îmbunătățirea eficienței energetice în mai multe sectoare, precum și noile investiții în tehnologiile ce reduc emisiile de carbon, sunt extrem de necesare pentru asigurarea dezvoltării economice sustenabile.

Ca stat membru al UE, politica energetică a României ar trebui aliniată cu strategia energetică a UE, iar continuarea sporirii eficienței energetice și reducerea emisiilor de CO₂ vor necesita îmbunătățiri ale legislației, reglementărilor și infrastructurii. O nouă lege privind eficiența energetică a intrat în vigoare în august 2014, care transpune Directiva UE privind eficiența energetică. În plus față de definirea obiectivelor pentru îmbunătățirea eficienței energetice și a obiectivelor indicative privind economiile de energie, legea introduce o serie de măsuri de politică privind eficiența energetică care vin în sprijinul companiilor de tip ESCO (companii de servicii energetice), cum ar fi auditurile energetice independente, precum și instrumente de finanțare și stimulente fiscale pentru tehnologiile de eficientizare energetică, toate menite să scadă consumul de energie al beneficiarilor. Legea prevede și înființarea unui Departament de Eficiență Energetică în cadrul Autorității de Reglementare în domeniul energiei (ANRE).

Schimbările climatice prezintă o serie de riscuri pentru mai multe activități desfășurate în România. Conform celei de-a 6-a Comunicări naționale privind schimbările climatice către Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice (UNFCCC) din 2013, creșterile estimate ale temperaturilor anuale în următoarele decenii (de la 0,5°C la 1,5°C între 2020 și 2029) se estimează că vor fi însoțite de precipitații reduse și în general de o mai mare variabilitate a precipitațiilor. Aceasta poate cauza fluctuații ale hidrologiei râurilor și evenimente extreme precum inundațiile, care ar putea afecta proiectele de minerit și agroindustriale. Operațiunile din sectorul energetic vor trebui să ia în considerare riscurile asociate cu accesul la apă de răcire pe fondul riscului de expunere la secetă. Este posibil ca investițiile în energia hidroelectrică să trebuiască să ia în considerare schimbările climatice ale hidrologiei râurilor. Orice investiții în facilitățile portuare vor trebui să ia în considerare impactul schimbărilor climatice asupra nivelului apei din Marea Neagră. În concluzie, necesitatea de a investi în sisteme de alimentare cu apă gestionate mai eficient este posibil să crească în anii următori pe fondul unor deficiențe de apă cauzate de schimbările climatice.

3 ORIENTĂRI STRATEGICE

3.1 Direcții strategice

România este membră UE din 2007, dar se confruntă în continuare cu decalaje de tranziție substanțiale în majoritatea sectoarelor economiei. Criza globală din 2008-2009 a avut un efect negativ major asupra economiei din România, iar revenirea a fost ezitantă. Deși adoptarea *acquis*-ului comunitar ar fi trebuit să limiteze deficiențele tranziționale, implementarea și starea infrastructurii, precum și a sectoarelor energetic și imobiliar prezintă dificultăți semnificative și rămân cu mult sub standardele UE. Accesul la finanțare rămâne limitat din cauza faptului că piețele de capital sunt slab dezvoltate, iar sistemul bancar, deși lichid și capitalizat în mod adecvat, nu este pregătit să fie expus la riscuri de credit suplimentare, în special în ceea ce privește împrumuturile acordate IMM-urilor și IMMM-urilor. Nevoile de finanțare precum și lipsa accesului facil la finanțare sunt resimțite îndeosebi de societățile din regiunile mai puțin dezvoltate și prospere (altele decât București și

municipiile mari, precum Timișoara și Cluj-Napoca). Lipsa aportului de investiții în regiunile mai puțin dezvoltate, explicată parțial prin calitatea deficitară a infrastructurii, exacerbează diferențele regionale și problemele de incluziune socială. Nivelul competitivității economiei românești este cu mult mai mic decât al unei țări tipice din UE. Potrivit World Economic Forum's Global Competitiveness Index, 2014-2015, România este pe locul 59 din 144 de economii, cu mult sub toate celelalte țări din UE, cu excepția Sloveniei, Republicii Slovacia și Greciei.

Pentru a ajuta România să soluționeze aceste probleme, Banca va adopta următoarele orientări strategice în următoarea perioadă a Strategiei:

- **Sporirea accesului la finanțare prin susținerea creditării și dezvoltarea piețelor de capital.** Decalajele de tranziție din sectorul financiar rămân tangibile și influențează negativ perspectivele de dezvoltare competitivă. Finanțarea pentru IMM-uri este limitată și lipsesc finanțările fără garanții colaterale și finanțările non-bancare. De asemenea, creșterea creditelor stagnează, deoarece creditele neperformante reziduale și fenomenul de dezintermediere financiară au limitat acordarea de finanțări de către sectorul bancar din România, în timp ce alte surse de finanțare (precum produsele de pe piața de capital atât pentru companii cât și pentru bănci) sunt în general slab dezvoltate, iar apetitul pentru capitalurile proprii este limitat.
- **Reducerea diferențelor regionale și creșterea incluziunii prin comercializarea infrastructurii.** Deși România a instituit mai multe reforme în sectorul de infrastructură, capacitatea statului de a planifica, implementa și finanța proiecte de infrastructură majore este limitată, în timp ce implicarea sectorului privat în acest domeniu a fost minimă. Prin urmare, calitatea infrastructurii rămâne deficitară, în special în regiunile mai puțin dezvoltate, prezentând constrângeri majore pentru dezvoltarea economică și includerea socială și economică și contribuind la accelerarea depopulării din țările mai puțin dezvoltate.
- **Creșterea competitivității prin investiții direcționate.** România are un scor scăzut în multe studii realizate în diferite țări cu privire la competitivitate și mediul de afaceri, iar scăderea dramatică a investițiilor străine directe din ultimii ani a dus la reducerea absorbției de abilități, cunoștințe și procese moderne care ar putea fi replicate și în alte domenii. Investiții noi în sectoarele cu potențial ridicat precum și tehnologii de eficientizare a energiei și resurselor sunt extrem de necesare pentru sporirea capacității, pentru a seta un exemplu care ar putea fi replicat și în alte domenii dar și pentru obținerea unei creșteri economice sustenabile.

3.2 Probleme principale și activitățile Băncii

Tema 1: Sporirea accesului la finanțare prin susținerea creditării și dezvoltarea piețelor de capital

Probleme tranziționale

- Ca urmare a crizei financiare și mediului dificil din sectorul financiar, împrumuturile pentru IMM-uri sunt limitate, în special în zonele rurale și în afara marilor orașe, precum și pentru micile întreprinderi agricole. Lipsa garanțiilor colaterale eligibile a

limitat contractarea de credite, în special în sectorul IMM-uri. Dintre acestea mai mult de 80% se bazează pe finanțare proprie, prin intermediul rezultatului reportat, prin vânzarea de active, împrumuturi de la acționari, sau creșteri de capital. Ca urmare, IMM-urile generează mai puțin de 50% din valoarea adăugată totală a economiei la nivelul societăților comerciale, sub media UE de aproape 60%. Majorarea creditelor fără garanții colaterale către IMM rămâne o problemă. Creditarea acordată sectorului privat ca procent din PIB este relativ scăzută după standardele regionale.

- De la începutul anului 2012, acordarea de credite noi în valută a scăzut semnificativ. Cu toate acestea, creditele din sectorul privat au înregistrat o pondere de 56% în total credite în februarie 2015 și continuă să expună debitorii neacoperiți la riscuri de schimb valutar (iar băncile la dezechilibre bilanțiere și de schimb valutar). Sporirea suplimentară a ponderii depozitelor și creditelor în moneda locală rămâne în continuare o problemă importantă.
- Creditele neperformante, în special cele corporative, rămân o problemă substanțială pentru băncile din România. Creditele care înregistrează întârzieri mai mari de 90 de zile reprezintă aproape 14% din totalul creditelor în decembrie 2014. Autoritățile împreună cu entitatea de reglementare și Banca trebuie să coopereze cu creditorii români și băncile mamă ale acestora pentru a încuraja eliberarea pieții, în special având în vedere interesul din partea investitorilor specializați în active neperformante. Soluționarea problemei stocului de credite neperformante din sectorul bancar va oferi băncilor o viziune mai clară asupra portofoliilor de credite și le va permite băncilor să se concentreze pe relansarea creditării.
- Dezvoltarea fondurilor private de capital, inclusiv cele care vizează proprietățile imobiliare sau investițiile corporative neperformante, este în general scăzută în România. În plus, fondurile cu capitalul de risc și alte forme de finanțare privată sunt inexistente sau aproape inexistente pe piața din România. Problema este dezvoltarea unei baze de investitori locali și încurajarea investițiilor private străine în vederea diversificării surselor de finanțare pentru afacerile în dezvoltare.
- Piețele de capital necesită o dezvoltare mai profundă pentru a furniza mai multe finanțări prin aporturi de capital companiilor din România, în special celor de dimensiuni medii, prin oferte publice sau private pe piața primară sau secundară. Inițiativele din partea autorităților din România și a Bursei de Valori din București pentru a îndepărta obstacolele din calea dezvoltării suplimentare a pieței locale de capital sunt binevenite, dar vor necesita sprijin extern.
- Dezvoltarea unei piețe de capital a fost lentă în România comparativ cu celelalte țări de același nivel, din cauza bazei modeste de investitori instituționali, a preferinței generale din partea băncilor pentru credite în detrimentul obligațiunilor și a lipsei unor companii de talie mare, dar și a unor emitenți financiari adecvați.

Reacția operațională

- Pentru a spori competitivitatea României, Banca va încerca să stimuleze creditarea comercială sustenabilă către IMM și IMM-uri, precum și furnizarea de credite ipotecare către proprietarii de locuințe care nu au avut acces la finanțări. O atenție specială va fi acordată diferențelor regionale, zonelor rurale și includerii financiare. În special, Banca va încerca:
 - Să relanseze creditele bancare și finanțările non-bancare, în special către IMM-uri, femeii antreprenor și micile afaceri agricole și rurale, cu ajutorul unor diverse instrumente financiare, inclusiv finanțări în monedă locală, scheme de

- finanțare și linii de credit cu destinație specială (dedicate inclusiv pentru eficiența energetică și agricultură) și alte instrumente adecvate, precum cele de partajare a riscurilor;
- Relansarea creditării ipotecare, dar urmând standarde mult mai prudente menite să împiedice formarea de credite neperformante noi, prin acordarea băncilor partenerere de finanțări pe termen lung și linii de swap-uri valutare pentru minimalizarea dezechilibrelor bilanțiere și valutare; și
 - Să contribuie la îndepărtarea creditelor neperformante din bilanțurile băncilor prin acordarea de finanțări unor companii de colectare de renume și prin investiții directe și în cooperare cu investitori în active neperformante în portofolii compuse din mai multe clase de active.
- Banca va încerca să faciliteze furnizarea de capital în sectorul bancar din România (în conformitate cu recomandările procesului de evaluare a calității activelor băncilor inițiat de Comisia Europeană, Banca Centrală Europeană și Fondul Monetar Internațional - AQR). De asemenea, va încerca să faciliteze intrarea unor noi investitori în țară, precum și un nivel mai mare al consolidării bancare, în măsura în care asemenea oportunități apar, pentru a obține o piață competitivă și mai solidă, cu o rază de acțiune mai mare.
 - Banca va continua să sprijine dezvoltarea instituțiilor financiare non-bancare, precum societățile de leasing, asigurări, fondurile de pensii, societățile care acordă micro-credite și societățile ipotecare specializate, furnizând finanțări pe termen lung precum și aporturi la capital propriu.
 - În cadrul inițiativei de Dezvoltare a Pieței Locale de Capital (LC2), Banca va valorifica oportunitățile de accelerare a dezvoltării pieței de capital din România, printre altele, prin subscrieri la obligațiuni bancare și corporative (atât în moneda locală cât și în cazurile în care există o acoperire naturală clară în Euro), instrumente structurate și securitizări garantate cu active, inclusiv obligațiuni garantate prin ipotecă, în special în moneda locală. De asemenea, Banca va încerca să încurajeze activitățile de pe piețele secundare și să susțină piața de capital a României continuând să joace un rol important în potențiale listări pe bursă, precum și prin sprijinirea dezvoltării Bursei de Valori din București.
 - De asemenea, Banca va continua să sprijine aporturile de capital privat prin fonduri locale, regionale sau de capital de risc.

Dialogul politic și asistența tehnică

- Dialogul politic va pune accent pe continuarea soluționării creditelor neperformante, administrarea unui proces ordonat de reducere a fenomenului de dezintermediere financiară și promovarea incluziunii financiare (în special printre femeii și tinerii întreprinzători). Banca va colabora cu băncile comerciale și BNR pentru a explora: (i) dezvoltarea unor produse de partajare a riscurilor pentru soluționarea deficiențelor în acordarea de credite către IMM-uri și (ii) opțiuni de reducere substanțială a nivelurilor încă ridicate ale creditelor neperformante care pot fi sprijinite prin AT.
- Banca își va continua eforturile pentru dezvoltarea pieței de capital din România prin servicii de consultanță și asistență tehnică în cadrul inițiativei LC2. Banca va oferi asistență tehnică Autorității de Supraveghere Financiară (ASF), ce va viza consolidarea infrastructurii instituționale (Bursei de Valori București, Depozitul Central, Contrapartea Centrală), prin creșterea lichidității pieței de capital și stimularea creditării.

Schema rezultatelor pentru Tema 1: Sporirea accesului la finanțare prin susținerea creditării și dezvoltarea piețelor de capital

	PROBLEME	OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI	INDICATORI DE MONITORIZARE
1.1	Accesul la finanțări pentru IMMM este limitat, în special în zonele rurale și în afara orașelor mari, precum și pentru societățile agricole mici.	Relansarea creditării și aprofundarea intermedierei financiare, în special în regiunile subdezvoltate sau segmentele țintă.	<ul style="list-style-type: none"> Finanțarea directă/indirectă, inclusiv produsele în monedă locală, scheme de finanțare și liniile de credit cu destinație specială (de exemplu, dedicate eficienței energetice, sau domeniului agroindustrial), cu accent special pe regiunile sau segmentele slab dezvoltate (de exemplu, femeii); Finanțarea investitorilor în active neperformante și angajarea în dialogul politic pentru soluționarea creditelor neperformante și a procesului de dezintermediere financiară. 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul total de IMMM/ volumul creditelor de tip IMMM acordate de băncile partenere. De asemenea prezentarea unei defalcări care să includă, după caz, creditele în monedă locală, creditele în anumite regiuni și credite pentru sectorul agroindustrial și femeii (<i>Nivelul de referință - stabilit la aprobarea proiectelor</i>); Reducerea volumului de credite neperformante la băncile partenere, inclusiv prin transferul acestora către investitorii în active neperformante (<i>Nivelul de referință - stabilit la aprobarea proiectelor</i>).
1.2	Creditarea fără garanții colaterale este limitată, iar finanțările prin intermediul fondurilor de capital private și cele cu capital de risc precum și alte forme de finanțări private de mică anvergură sunt reduse.	Diversificarea surselor de finanțare, inclusiv dezvoltarea produselor non-bancare, ca alternativă viabilă la sectorul bancar.	<ul style="list-style-type: none"> Finanțarea pe termen lung și investițiile prin aporturi de capitaluri proprii pentru susținerea instituțiilor financiare non-bancare (de exemplu, leasing, asigurări, micro-credite, fonduri de pensii); Sprijinirea investițiilor prin aporturi de capital susținute de fonduri locale, regionale sau de capital de risc. 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul și valoarea totală a produselor de leasing, asigurări și micro-finanțare și aporturi de capital acordate de instituțiile financiare partenere și de fondurile de capital privat (inclusiv aspecte calitative) (<i>Nivelul de referință - 0</i>).
1.3	Piața de capital din România nu prezintă nivelul de dezvoltare necesar pentru a furniza finanțări suficiente companiilor.	Accelerarea dezvoltării pieței de capital prin îmbunătățirea infrastructurii, diversificarea gamei de produse și dezvoltarea unei baze de investitori sustenabile.	<ul style="list-style-type: none"> Promovarea și participarea la o gamă extinsă de produse (cum ar fi: obligațiuni bancare și corporative, instrumente structurate, sau securitizări garantate cu active), în special în moneda locală; Asistență tehnică pentru consolidarea piețelor secundare, dezvoltarea produselor în monedă locală și stabilirea unei baze de investitori instituționali locali. 	<ul style="list-style-type: none"> Introducerea cu succes de către Bancă a unor instrumente / produse noi pentru piața de capital (aspecte calitative) (<i>Nivelul de referință - nu se aplică</i>); Susținerea cu succes a activităților destinate sprijinirii dezvoltării bazei de investitori (de exemplu, fonduri de pensii, administratori de active) (<i>Nivelul de referință - nu se aplică</i>).
<p>Indicatorul contextului: Δ în scorul ATC (Structura Pieței) al pieței de capital (<i>Nivel de referință (2014): Mediu</i>); volume de tranzacționare pentru piețele de capital și piața de obligațiuni</p>				

Tema 2: Reducerea diferențelor regionale și creșterea incluziunii prin comercializarea infrastructurii.

Probleme tranziționale

- Infrastructura suferă de o lipsă cronică a investițiilor, iar calitatea și furnizarea serviciilor rămân sub standardele UE și a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), în special în afara zonelor metropolitane importante din România.
- Participarea sectorului privat în domeniul drumurilor a fost una limitată. Deși unele proiecte PPP au fost atribuite, niciunul nu a fost finalizat. Sporirea implicării sectorului privat în sectorul rutier, în conformitate cu bunele practici internaționale, ar putea contribui la o mai bună integrare și consolidare a forțelor pieței, prin prezența acestora în zonele mai puțin dezvoltate ale țării.
- În sectorul feroviar, participarea sporită a sectorului privat ar putea contribui la creșterea sustenabilității operatorilor, îmbunătățirea concurenței și a modului de furnizare a serviciilor.
- Municipiile mici și medii au acces limitat la finanțările comerciale. În ciuda nevoilor ridicate de investiții (în domenii precum infrastructura rutieră, ape și ape reziduale, eficientizarea energetică a clădirilor publice și rezidențiale), majoritatea sectoarelor prezintă o experiență de creditare scăzută sau inexistentă și astfel nu pot finanța pregătirea și implementarea proiectelor.
- Progresul tranzițional în transportul urban a fost limitat la București și alte orașe mari și este și mai puțin avansat în orașele mici, unde operatorii se bazează deseori pe granturi municipale și alte finanțări non-comerciale pentru a menține nivelurile serviciilor. Una dintre principalele probleme este transformarea în societăți comerciale a operatorilor de transport public și asigurarea dezvoltării acestora la nivel regional.
- În sectorul apelor și apelor reziduale, principale probleme vizează reforma tarifară în vederea eliminării subvențiilor și tranziția către o activitate operațională sustenabilă din partea operatorilor, regionalizarea suplimentară și o implicare sporită din partea sectorului privat. Extinderea serviciilor de apă către localitățile cu o populație mai mică de 10.000 de locuitori va fi importantă pentru asigurarea accesului egal la apă și salubritate în condiții de siguranță.
- Calitate slabă a infrastructurii este unul dintre factorii principali care stau la baza deficiențelor de incluziune regională identificate în România, în special în ceea ce privește accesul la servicii.

Reacția operațională

- În ceea ce privește proiectele de infrastructură, Banca va viza îmbunătățirea competitivității României prin prioritizarea investițiilor cu potențial solid, în vederea contribuției la o mai bună integrare geografică și economică precum și la incluziune sporită.
- Banca va continua să încurajeze participarea sectorului privat la investițiile în infrastructura municipală și în special va promova utilizarea PPP în baza bunelor practici/ structurilor de concesiune din toate sectoarele relevante, pentru a spori competitivitatea și perspectivele pentru finalizarea cu succes a proiectelor financiare. Banca va sprijini aceste proiecte oferind concesiionarilor acces la finanțări pe termen lung, precum și investiții prin aport de capital, după caz.

- Banca va oferi sprijinul său pentru modernizarea infrastructurii, prin promovarea reformei sectoriale, a unei mai bune guvernări (inclusiv eficientizarea rețelelor de apă în conformitate cu inițiativa Băncii privind resursele sustenabile (Sustainable Resource Initiative) și sprijinirea participării sectorului privat prin investiții.
- Banca va căuta să-și extindă activitățile în sectorul municipal sprijinind structurile tarifare comerciale și, inclusiv prin transformarea în societăți comerciale a operatorilor locali, prin sprijinul unor Contracte de Servicii Publice, în toate sectoarele relevante, promovând astfel îmbunătățirea managementului și guvernancei corporatiste, precum și implicarea sectorului privat. Banca va continua să ofere asistență României în vederea unei absorbții eficiente a fondurilor UE prin dezvoltarea, în cooperare cu alte instituții financiare internaționale, a unor structuri capabile să faciliteze implementarea proiectelor de infrastructură. Banca va încerca în mod special să identifice modalități de sprijinire a localităților de dimensiuni medii în accesarea de finanțări de la băncile comerciale, prin furnizarea de asistență tehnică și consultanță dedicată, accelerând, pe parcurs, absorbția Fondurilor Europene UE.
- Banca va continua să sprijine dezvoltarea sectorului energetic din România și a investițiilor menite să îmbunătățească infrastructura de transmisie și distribuție. Această abordare are în vedere două scopuri: (1) extinderea rețelelor interne, pentru a echilibra mai bine cererea și oferta prin utilizarea capacități regenerabile semnificative existente în România și (2) îmbunătățirea conexiunilor transfrontaliere cu țările învecinate pentru o poziționare mai bună a României în vederea valorificării capacității ridicate de furnizare de energie și a oportunităților ce ar putea apărea pe viitor în contextul integrării pe piața europeană.
- De asemenea, Banca va explora oportunitățile de finanțare către operatorii de reabilitare termică a clădirilor publice și rezidențiale, precum și a operatorilor de iluminat public, inclusiv către companii de servicii energetice (ESCO), prin furnizarea de linii de credit și/sau produse de partajarea riscurilor. Un element cheie va fi utilizarea ingineriei financiare pentru incorporarea cu succes a grant-urilor din fonduri structurale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice, beneficiind de expertiza finanțărilor private și ESCO.

Dialogul politic și asistența tehnică

- Banca intenționează să continue cooperarea cu UE, alte IFI și Guvernul pentru a stimula absorbția fondurilor Europene Structurale și de Coeziune în conformitate cu noul Acord de Parteneriat, în special în domeniile unde deficiențele tranziționale sunt cele mai semnificative. În conformitate cu Memorandumul de Înțelegere (MoU) existent privind absorbția fondurilor europene, Banca va putea continua să sprijine Guvernul cu pregătirea unor scheme de finanțare adecvate, care sporesc accesul la finanțările din partea UE și a băncilor comerciale, în special în ceea ce privește finanțarea municipiilor, serviciilor de utilități locale și eficiența energetică (printre altele vizând și reabilitarea termică a clădirilor publice și celor rezidențiale).
- Banca va continua dialogul politic cu autoritățile centrale și locale pentru reformele sectoriale, promovând comercializarea companiilor naționale de infrastructură și a companiilor locale de utilități, îmbunătățind participarea sectorului privat și reducând nivelul subvențiilor publice pentru a crea o infrastructură și servicii urbane și naționale sustenabile. În special, în sectorul de termoficare, Banca va explora modalități de a elimina subvențiile și de a îmbunătăți colectarea veniturilor. În domeniul gestionării reziduurilor solide, Banca va sprijini integrarea suplimentară a

operațiunilor și promovarea reciclării materialelor, în conformitate cu inițiativa Băncii privind resursele sustenabile.

- Un rol important este deținut în continuare de dialogul politic în vederea sporirii participării sectorului privat în sectorul municipal. Banca va furniza asistență tehnică Guvernului în eforturile sale de a identifica și discuta opțiuni adecvate pentru participarea mediului privat în domeniul apelor și al altor servicii municipale.
- Banca, împreună cu alte instituții financiare internaționale, va continua dialogul politic cu Guvernul, pentru a încuraja și recomanda pregătirea și ofertarea proiectelor majore de concesionare/ PPP în sectorul rutier în conformitate cu legislația relevantă și bunele practici internaționale. Banca va lua, de asemenea, în considerare opțiunea de a contribui la îmbunătățirea legislației PPP în România, în coordonare cu celelalte instituții financiare internaționale.
- Banca va continua să sprijine liberalizarea piețelor de gaze și electricitate și eliminarea prețurilor reglementate colaborând cu autoritatea de reglementare pentru a proiecta și implementa gradual legislația primară și secundară orientată către piață.
- De asemenea, Banca va continua dialogul său solid cu Guvernul privind reforma în sectorul feroviar din România, în special prin comisionarea implementării unui Plan de Restructurare și Acțiune de către compania națională feroviară de infrastructură.

Schema rezultatelor pentru Tema 2: Reducerea diferențelor regionale și creșterea incluziunii prin comercializarea infrastructurii

	PROBLEME	OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI	INDICATORI DE MONITORIZARE
2.1	Calitatea infrastructurii este în general una slabă, iar societățile municipale sunt operate ineficient și fără a urma principiile comerciale.	Îmbunătățirea eficienței, calității și guvernării infrastructurii și a serviciilor municipale prin comercializarea acestora și transformarea lor în societăți comerciale	<ul style="list-style-type: none"> • Investiții în sectorul rutier/ feroviar pentru susținerea planurilor de transport național și a serviciilor municipale precum apă / ape reziduale și transportul urban; prioritizarea proiectelor cu potențial solid în vederea contribuției la integrarea geografică și economică și îmbunătățirii gradului de incluziune; • Susținerea investițiilor prin promovarea reformei sectoriale, tarifelor comerciale, precum și îmbunătățirea managementului și guvernancei corporatiste; • Investiții pentru modernizarea infrastructurii de distribuție și transmisie a energiei și integrarea în rețelele regionale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea eficienței și furnizării serviciilor de infrastructură, inclusiv performanța financiară și operațională a operatorilor municipali raportate prin TIMS/TRCF (<i>Nivel de referință - stabilit la aprobarea proiectelor</i>); • Introducerea unei metodologii tarifare îmbunătățite pentru serviciile municipale în vederea eliminării subvențiilor și îmbunătățirii colectării veniturilor ca urmare a dialogului politic susținut de către Bancă și a asistenței tehnice (<i>Nivel de referință - nu se aplică</i>).
2.2	Este necesară o participare extinsă a sectorului privat pentru îmbunătățirea managementului operațional și a sustenabilității financiare a sectorului de transport și a infrastructurii municipale din România.	Utilizarea sporită a practiciilor sectoriale utilizate în sectorul privat pentru a permite finanțarea sustenabilă și managementul eficient al proiectelor de infrastructură și a operatorilor de utilități.	<ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea participării sectorului privat și promovarea utilizării PPP/ structurilor de concesiune în toate sectoarele municipale prin finanțarea concesiunilor și susținerea dialogului politic; • Promovarea comercializării infrastructurii naționale și companiilor locale de utilități, reducerea subvențiilor și crearea unei infrastructuri și a unor servicii sustenabile. 	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstrarea externalizării cu succes a serviciilor de infrastructură către sectorul privat (prin intermediul concesiunilor, PPP-ilor, sau a contractelor de management) (aspecte calitative) (<i>Nivel de referință - nu se aplică</i>); • Îmbunătățiri aferente mediului PPP, ca urmare a dialogului politic purtat de Bancă (inclusiv adoptarea și implementarea cadrului PPP revizuit și dezvoltarea capacității instituționale aferente) (<i>Nivel de referință - nu se aplică</i>).
<p>Indicatorul contextului: Δ la scorurile MEI și Power ATC (<i>Nivelul de referință (2014) – Ape și ape reziduale: 4- (Mic); Transport urban: 3+ (Mic); Rutier: 3 (Mediu); Feroviar: 3+ (Mic); Energetic: 3+ (Mic)</i>)</p>				

Tema 3: Creșterea competitivității prin investiții direcționate

Probleme tranzitionale

- Competitivitatea României suferă din cauza unor probleme profunde, precum guvernanta corporatistă deficitară în companiile mari de stat, un sistem judiciar slab și disfuncțional și lipsa progresului în dezvoltarea unei piețe imobiliare funcționale. Investițiile au fost afectate de bariere birocratice semnificative care au constituit obstacole în bună desfășurarea a activităților de afaceri în domenii precum autorizațiile de construire, accesul la electricitate și fiscalitate.
- Investițiile străine sunt încă reduse comparativ cu nivelurile înregistrate înainte de criză și noi investiții sunt necesare pentru stimularea exporturilor, încurajarea producției interne și facilitarea transferului de cunoștințe și abilități care pot fi replicate în alte domenii.
- Un program de privatizare semnificativ există încă. Sectoarele principale care încă dețin companii importante disponibile pentru vânzare sunt telecomunicațiile (Romtelecom), sectorul feroviar (compania de transporturi de mărfuri CFR Marfă), de logistică (Poșta Română, Portul Constanța), de energie (Hidroelectrică) și cel bancar (CEC). În sectorul energetic, privatizarea incompletă (în special în producția de energie electrică) a lăsat companiile cu un capital insuficient pentru desfășurarea activității, cu nevoi investiționale ridicate și cu un model operațional nesustenabil. Restructurarea companiilor deținute de stat a fost greoaie, ceea ce va constitui un dezavantaj comparativ semnificativ pentru societățile din România în momentul liberalizării piețelor energetice. Anumite măsuri au fost luate în direcția corectă prin listarea companiilor Romgaz, Nuclearelectrica și Electrica în 2013-2014, iar Hidroelectrică a fost programată pentru restructurare în 2015, deși procesul a fost destul lent. Cu toate acestea, principiile de guvernanta corporatistă trebuie îmbunătățite pentru aceste privatizări parțiale să aibă un impact tranzitional.
- În sectorul agroindustrial, procesul restructurării agro-procesatorilor, furnizorilor de factori de producție agricolă și companiilor de depozitare și servicii a fost unul lent, iar productivitatea și standardele, inclusiv eficiența energetică și a resurselor, sunt cu mult sub standardele din alte țări UE.
- Multe companii private, în special IMM-urile, sunt caracterizate prin practicile manageriale slabe și înregistrează deficiențe în ceea ce privește nivelul abilităților și expertizei necesare pentru dezvoltarea suplimentară a afacerilor lor.
- De asemenea, România rămâne una din cele mai mari consumatoare de energie și emisii de carbon din UE. Investițiile în tehnologii cu consum limitat de carbon sunt vitale pentru îmbunătățirea eficienței și competitivității energetice a afacerilor românești și pentru piața de energie a țării.

Reacția operațională

- Prin finanțări sub formă de împrumuturi sau aporturi de capital, Banca va căuta oportunități pentru sprijinirea sectorului corporativ local, precum și pentru stimularea investițiilor străine directe cu scopul general de a încuraja competitivitatea internă. Banca va sprijini companiile orientate către exporturi și producătorii inovatori de bunuri cu valoare adăugată ridicată. Se va acorda o atenție deosebită sectoarelor în care există un potențial solid de creștere competitivă și în care rămân probleme tranzitionale importante, cum ar fi agricultura (precum investițiile în domeniul agricol și alimentar pentru îmbunătățirea productivității, a standardelor de calitate și

eficiența resurselor), și producția sau serviciile (în special sectoarele locale de retail și servicii).

- Banca va sprijini investițiile în regiunile mai puțin dezvoltate ale României în vederea promovării includerii și integrării regionale, precum și în eficiența energetică și a resurselor în vederea îmbunătățirii competitivității și sustenabilității sectorului privat.
- De asemenea, Banca va continua să susțină dezvoltarea economiei bazate pe cunoștințe prin finanțarea investițiilor în inovație, cercetare și dezvoltare și tehnologie, inclusiv Internetul, pentru promovarea digitalizării (astfel reducând discrepanțele regionale) și adoptarea unor domenii moderne, bazate pe cunoștințe aprofundate.
- Banca va continua să încurajeze și să sprijine privatizarea companiilor deținute de stat din sectoarele relevante prin vânzarea strategică sau listarea publică parțială. De asemenea, Banca continuă să încurajeze îmbunătățirile ce vizează guvernanta și eficiența corporativă în conformitate cu noul cod de guvernanta corporativă al Bursei de Valori din București, dezvoltat cu sprijinul Băncii. O atenție deosebită va fi acordată aplicării unei guvernante corporatiste superioare pentru companiile de stat din sectorul energetic prin corelarea finanțărilor acordate de Bancă cu planuri de acțiune privind guvernanta corporativă similare celor implementate pentru Romgaz și Electrica.
- În sectorul IMM-urilor, Banca va promova adoptarea standardelor de bună practică managerială, transparența financiară și bune practici de integritate de către IMM-uri prin intermediul SBS, în același timp încercând să sporească productivitatea, eficiența energetică și a resurselor, dar și sustenabilitatea prin Facilitatea pentru Societățile Locale (LEF).
- Banca va sprijini investițiile pentru îmbunătățirea eficienței și competitivității în anumite segmente ale companiilor de petrol și gaze. În sectorul electricității și energiei, va sprijini dezvoltarea unor piețe energetice deschise și competitive cu prețuri nereglementate la electricitate și gaze și o mai bună integrare a piețelor de gaze și electricitate în rețelele regionale și pan-europene.
- Banca se va concentra pe promovarea eficienței energetice atât din punct de vedere al cererii, colaborând direct cu companiile industriale mari și indirect prin intermediari financiari pentru IMM-uri și companii mari, cât și din punct de vedere al ofertei, prin soluții inteligente de contorizare și rețea.
- De asemenea, Banca va oferi sprijin financiar și asistență tehnică pentru proiecte de siguranță, eliminare și/ sau scoatere din funcțiune în sectorul nuclear.

Dialogul politic

- În sectorul agroindustrial, Banca va oferi asistență în dezvoltarea colateralizării pre și post recoltării agricole sub forma unor certificate de depozit pentru cereale . De asemenea, Banca va sprijini consolidarea terenurilor companiilor agricole pentru a facilita accesul operatorilor din acest sector la finanțări.
- În sectorul energiei regenerabile, Banca va colabora cu autoritatea de reglementare, Guvernul și investitorii privați pentru a identifica soluții pentru a susține producția de energie regenerabilă. De asemenea, Banca va colabora cu Guvernul privind finanțarea investițiilor ce au ca scopul reducerea nivelului de emisii de carbon, inclusiv prin dezvoltarea unor mecanisme inovative de partajare a riscurilor.
- Banca își va continua implicarea în grupurile de lucru destinate afacerilor și investitorilor - jucând un rol activ în Consiliul Investitorilor Străini, dar și printr-un

dialog deschis cu Guvernul. Prin aceste acțiuni, Banca dorește să promoveze un mediu de afaceri stabil și previzibil și o competitivitate în afaceri adecvată pentru ca România să atragă volume mai mari de investiții străine directe. Banca va sprijini în mod special inițiativele de soluționare a diverselor discrepante juridice și de reglementare, în special cele privind economia subterană și concurența neloială.

Schema rezultatelor pentru Tema 3: Creșterea competitivității prin investiții direcționate

	PROBLEME	OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI	INDICATORI DE MONITORIZARE
3.1	Practicile de guvernare și management corporativ ineficiente limitează competitivitatea în sectorul privat, în special pentru IMM-uri, precum și capacitatea de a atrage investiții străine directe.	Consolidarea competitivității în sectorul privat prin investiții clare, precum și asistență privind practicile și standardele de afaceri.	<ul style="list-style-type: none"> Acordarea de finanțări prin împrumuturi și aporturi de capital în vederea sprijinirii companiilor locale din sectoarele cu potențial solid de dezvoltare (de exemplu, producție, servicii și sectorul agroindustrial) Consultanță de afaceri pentru îmbunătățirea practicilor manageriale, productivității și eficienței resurselor, inclusiv prin LEF. Dialogul politic, inclusiv prin participarea în cadrul Consiliul Investitorilor Străini (FIC), în vederea promovării unui mediu de afaceri stabil și previzibil și atrageri de investiții străine directe. 	<ul style="list-style-type: none"> Indicatorii SBS/TIMS pentru mai multe companii partenere care au raportat creștere, productivitate sporită și o îmbunătățire calitativă a unor practici de guvernare corporatistă și în afaceri (<i>Nivelul de referință - stabilit la aprobarea proiectelor</i>) Realizările principale ale FIC, precum și alte forme de dialog politic ale BERD pentru îmbunătățirea mediului de afaceri (aspecte calitative) (<i>Nivel de referință – nu se aplică</i>)
3.2	Restructurarea și privatizarea incompletă a companiilor de stat ineficiente.	Consolidarea competitivității mai multor sectoare, inclusiv telecomunicații, feroviar, energetic, logistică și bancar prin privatizări suplimentare.	<ul style="list-style-type: none"> Încurajarea și sprijinirea privatizărilor suplimentare ale companiilor deținute de stat din sectoarele relevante (de exemplu, în domeniile energetic sau feroviar) prin vânzări strategice sau listări publice parțiale; Corelarea finanțărilor cu îmbunătățiri ale guvernantei corporatiste pentru companiile de stat printr-un dialog politic extins; 	<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea performanței financiare și operaționale prin intermediul privatizărilor/restructurărilor (număr de proiecte de succes și aspecte calitative) (<i>Nivelul de referință - stabilit la aprobarea proiectelor</i>); Îmbunătățirea guvernantei corporatiste (aspect calitativ) (<i>Nivel de referință – nu se aplică</i>).
3.3	România rămâne unul dintre cei mai mari consumatori de energie producători de emisii de carbon din UE.	Îmbunătățirea eficienței energetice și a competitivității afacerilor din România.	<ul style="list-style-type: none"> Investiții pentru îmbunătățirea eficienței energetice, inclusiv în cadrul companiilor de petrol și gaze. 	<ul style="list-style-type: none"> Volumul economiilor de energie realizate prin investițiile Băncii pe baza metodologiei BERD în tone/an
Indicatorul contextului: Intensitatea energetică a României (<i>Sursă: World Development Indicators/ International Energy Agency</i>)				

3.3 Riscuri potențiale pentru implementarea Strategiei de Țară

Capacitatea BERD de a implementa strategia de țară în România va fi influențată de mai mulți factori care nu se află sub controlul Băncii. Cu excepția ultimului, Banca s-a confruntat cu toate riscurile enumerate mai jos în timpul perioadei implementării strategiei de țară anterioare. Acolo unde este posibil, Banca va încerca să soluționeze și să minimalizeze aceste riscuri printr-un angajament proactiv și susținut cu partenerii săi, cu instituțiile financiare internaționale și Guvernul.

i. Schimbări politice

Schimbările politice frecvente pot afecta pregătirea, planificarea și implementarea investițiilor importante, în special în sectorul de infrastructură, care reprezintă factorul determinant al dezvoltării economice. De exemplu, Ministerul Transporturilor a avut 8 miniștri în ultimii 3 ani și a suferit diverse reorganizări printre care separarea și ulterior reincluderea în cadrul Ministerului a Companiei Naționale pentru Autostrăzi și Drumuri Naționale (CNADNR). De asemenea, schimbările politice cauzează de obicei schimbări în managementul companiilor cu capital de stat, ceea ce face ca implementarea reformelor să fie dificilă.

ii. Criza economică din Europa Occidentală

Uniunea Europeană este cel mai mare investitor în România. De asemenea, este cea mai mare piață de export pentru bunurile românești. Prin urmare, orice impact negativ asupra economiei UE va fi reflectat în economia locală, fie prin niveluri scăzute ale investițiilor străine, fie printr-o contribuție mai mică la PIB din exporturi.

iii. Absorbția scăzută a fondurilor UE

În prezent, România este pe ultimul loc din punct de vedere al absorbției fondurilor UE de coeziune aferente exercițiului 2007-2013, în mare parte din cauza lipsei capacității administrative și schimbărilor politice. Banca este pregătită să ofere asistență în ceea ce privește co-finanțarea și, de asemenea, în cazul companiilor locale de apă și transport prin pregătirea documentației necesare pentru accesarea fondurilor UE. O absorbție mai mare a fondurilor UE ar avea un impact pozitiv asupra economiei, datorită efectelor de replicare. Implicarea Băncii ar avea un efect demonstrativ prin implicarea sectorului privat în domenii în care poate îmbunătăți operațiunile și obține economii de costuri. În plus, prin proiectele sale, Banca va putea să îmbunătățească eficiența piețelor prin introducerea de contracte pe termen lung atribuite operatorilor de apă și transport, pe bază de performanță .

iv. Criza din și din jurul Ucrainei

Legăturile României cu Rusia și Ucraina sunt limitate și sunt în principal reprezentate de achizițiile de gaze din Rusia, care au constituit aproximativ 7,5% din consumul intern în 2014. Cu toate acestea, orice agravare suplimentară a tensiunilor geopolitice care derivă din criza din Ucraina poate cauza o deteriorare a încrederii pieței și a perspectivelor economice ale principalilor parteneri de tranzacționare.

3.4 Implicații de mediu și sociale ale activităților propuse de Bancă

Ca stat membru UE, România a adoptat o legislație de mediu și socială aliniată atât cu Directivele UE, cât și conformă cu cerințele Politicilor de Mediu, Sociale și de Performanță ale BERD. România a negociat obținerea unei perioade de tranziție în care echipamentele și instalațiile existente vor fi îmbunătățite în vederea asigurării conformității cu standardele UE. Această perioadă de tranziție include amânarea îndeplinirii anumitor obligații (în cazul instalațiilor industriale complexe și cu grad de poluare ridicat, termenul este 2015; pentru locațiile de depozitare a deșeurilor din municipii, 2017; iar pentru extinderea rețelelor municipale de apă potabilă și de tratare a apei, 2018).

Cadrul juridic privind Sănătatea și Siguranța Ocupațională (OHS) din România este aliniat cu Directivele OHS ale UE. Cu toate acestea, aplicarea este deficitară și a dus la eșecul implementării unor măsuri adecvate de control al sănătății și siguranței. Numărul accidentelor și deceselor la locul de muncă este ridicat în comparație cu numeroase țări din UE. Ca atare, Banca va încerca să sprijine îmbunătățirea aplicării acestor standarde, în special în cadrul proiectele finanțate de Bancă.

De asemenea, Banca va identifica oportunități în proiectele sale de sprijinire a siguranței rutiere. Strategia de Siguranță Rutieră Națională a României vizează o reducere cu 20% a deceselor până în 2015. S-au adoptat unele prevederi legislative privind siguranța, dar există încă multe oportunități de îmbunătățire a aplicabilității lor.

Activitățile Băncii de îmbunătățire a accesului la apă curată și colectarea apelor reziduale sunt conforme cu prioritățile României privind gestionarea apei. Cu toate acestea, îmbunătățirea sistemului de salubritate și a gestionării reziduurilor rămâne una din cele mai presante probleme de mediu din cauza faptului că România este foarte dependentă de facilitățile existente de depozitare a deșeurilor. Este necesar un progres substanțial pentru a transforma sistemul existent de gestionare a reziduurilor într-un sistem modern, integrat și orientat către tehnologie. Conștientizarea generală a problemelor de mediu și disponibilitatea publicului de a participa la reciclare înregistrează în continuare niveluri scăzute, deși se estimează că acestea vor crește datorită campaniilor de mediu naționale și locale și a activităților educaționale.

În 2013, Guvernul României a adoptat o Strategie Națională privind Schimbările Climatice (2013-2020) care stabilește scopurile, obiectivele și acțiunile post-Kyoto.

Politica de Mediu și Socială a Băncii pentru 2014 se va aplica pentru toate proiectele noi implementate în România. Dezvoltarea infrastructurii de transport și municipale poate implica achiziționarea de terenuri sau deplasarea economică a populației locale, iar Cerințele de Performanță ale Băncii se vor aplica în aceste cazuri. Va fi important să se identifice orice segment de populație vulnerabilă care poate fi afectată în mod disproporționat de aceste proiecte și să se asigure că angajamentul părților interesate ia în considerare și oricare asemenea grupuri marginalizate. Sănătatea și siguranța sunt considerente importante pentru toate proiectele, în special în cazurile în care contractanții sunt angajați prin achiziții publice, iar Banca va colabora cu clienții și sponsorii pentru a asigura implementarea unor bune practici internaționale și dezvoltarea unei culturi bazată pe siguranță.

Prioritățile strategice ale Băncii, după cum am subliniat mai sus, sunt în mare parte conforme cu Strategia Națională de Dezvoltare Sustenabilă a României (2013-2020-2030). Ca parte a acestei strategii, Guvernul a stabilit un set de priorități care includ obiective de eficiență energetică, transport sustenabil, securitatea alimentelor și îmbunătățirea rețelelor de apă

potabilă și a instalațiilor de tratare a apelor reziduale din zonele urbane. Dată fiind concentrarea Băncii pe domenii precum extinderea rețelei de transport municipal, a facilităților de apă și ape reziduale, se va acorda o atenție deosebită stabilirii tarifelor în contextul situației economice din România și impactului asupra populațiilor vulnerabile.

Prin urmare, se estimează ca strategia Băncii să se armonizeze cu implementarea de către România a legislației necesare și cu investițiile în zonele prioritare identificate de Guvern și UE. Dezvoltarea capacității gestionării riscurilor specifice de mediu, sănătate, siguranță și sociale prin implementarea proiectelor Băncii va consolida acest proces.

3.5 Cooperarea BERD cu Băncile de Dezvoltare Multilaterale (MDB)

- BERD va continua să colaboreze îndeaproape și să își coordoneze în mod activ eforturile cu Fondul Monetar Internațional (FMI), Banca de Investiții Europeană (BEI), Banca Mondială (BM), Corporația Financiară Internațională (IFC) și Uniunea Europeană. Împreună cu partenerii săi se va angaja într-un dialog politic cu autoritățile din România pentru sprijinirea liberalizării și dezvoltării piețelor competitive operaționale, sprijinite la rândul lor de prevederi legislative și de reglementare adecvate și transparente.
- Banca va continua să finanțeze proiecte împreună cu BEI și/ sau IFC, în special pentru a spori participarea sectorului privat în domeniul infrastructurii și în alte zone relevante ale economiei.
- De asemenea, Banca va continua să coopereze cu alte instituții financiare internaționale în vederea îmbunătățirii absorbției fondurilor UE, inclusiv prin sprijinirea programului JASPERS. De asemenea, prin participarea împreună cu BM și BEI în cadrul Memorandumului de Înțelegere semnat cu Guvernul, Banca va oferi asistență de consultanță privind reformele de politică, precum și pentru pregătirea proiectelor (ceea ce poate facilita atât programele UE, cât și operațiunile Băncii).
- Banca va susține în mod activ discuții cu UE, BEI, alte instituții financiare internaționale și Guvernul pentru a implementa de reforme sustenabile și va continua să utilizeze resurse UE pentru proiecte, în special în infrastructura municipală și în susținerea IMM-urilor și a creditării privind sporirea eficienței energetice. Co-finanțarea și schemele de finanțare prin intermediarii financiari ar putea fi, de asemenea, dezvoltate pentru a complementa absorbția fondurilor UE de către România, mai ales în segmentele prioritare precum eficiența energetică.

ANEXA 1 - EVALUAREA POLITICĂ

România și-a asumat și aplică principiile democrației multipartite, ale pluralismului și ale economiei de piață, în concordanță cu condițiile prevăzute de articolul 1 al Acordului privind înființarea Băncii .

Cadrul constituțional și legislativ pentru o democrație parlamentară pluralistă este implementat. Separarea puterilor și mecanismele de verificare și echilibrare din sistemul politic, garanțiile pentru drepturile fundamentale și protecția minorităților și pentru un rol semnificativ al societății civile sunt în mare parte în conformitate cu standardele internaționale și europene, evaluate de Consiliul Europei. Alegerile sunt susținute într-o manieră considerată de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și de Consiliul Europei (CE) drept liberă și în conformitate cu standardele internaționale.

În perioada implementării Strategiei anterioare, România a înregistrat progrese suplimentare în toate sectoarele reformei democratice, facilitată de aprofundarea integrării sale în Uniunea Europeană (UE), la care țara a aderat în 2007. Cu toate acestea, rămân anumite probleme în domeniul juridic. Potrivit Comisiei Europene (CE), slăbiciunile existente se referă în principal la deficiențele în aplicarea legislației. Mecanismul de Cooperare și Verificare, creat de CE în 2007 pentru a sprijini România în depășirea deficiențelor din domeniul reformei judiciare și luptei împotriva corupției, proiectat inițial pentru trei ani, este implementat în continuare opt ani mai târziu.

Alegeri libere și guvern reprezentativ

Alegeri libere, corecte și competitive

Cadrul juridic existent asigură o bază solidă pentru alegerile democratice, conform evaluării Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului al OSCE (OSCE/ODIHR). Cadrul juridic a beneficiat de o serie de reforme de-a lungul anilor, inclusiv Legea Electorală adoptată în 2008.

Cu toate acestea, anumite aspecte ale legislației ar putea beneficia de îmbunătățiri suplimentare. Potrivit OSCE/ODIHR, ar trebui făcute eforturi pentru a se distribui mandate parlamentare pentru reprezentanții votanților din străinătate pe baza numărului de cetățeni, în vederea asigurării egalității voturilor și a dreptului la reprezentare egală. Peste 3 milioane de cetățeni care locuiesc în străinătate sunt reprezentați în prezent de 6 membrii ai parlamentului (MP) din totalul de 588 MP. Ultimele alegeri prezidențiale, care au avut loc în noiembrie 2014, au prezentat probleme tehnice semnificative cu care s-au confruntat votanții din diaspora. OSCE/ODIHR a recomandat modificarea Legii Electorale pentru a permite observarea reprezentanților partidelor politice și a candidaților independenți. Definițiile din Ordonanța de Urgență a Guvernului ale cumpărării voturilor și mitei ar trebui codificate în legislația electorală.¹

Conform Constituției, Parlamentul este bicameral, cu un număr nedeterminat de deputați (în Camera Inferioară) și senatori (în Camera Superioară), aleși pentru un mandat de 4 ani. Alegerile anterioare din România au fost evaluate drept "libere și corecte" de către observatorii ODIHR, precum și de alți observatori internaționali competenți. Evaluând

¹ OSCE/ODIHR, alegerile parlamentare din 2012, Echipa de Experti Electorali, Raportul final, 16 ianuarie 2013.

ultimele alegeri generale, care au avut loc în 2012, observatorii internaționali au subliniat că acestea au avut loc într-un mediu competitiv, respectând libertățile fundamentale, și au fost gestionate în mod profesional.

Separarea puterilor și verificările și echilibrele din sistemul politic

Cadrul constituțional și legislativ pentru o democrație parlamentară - sprijinit de separarea puterilor și verificările și echilibrele din sistemul politic, o legislatură independentă și o procedură bine stabilită de supervizare legislativă în domeniile prescrise ale procesului decizional - este implementat în România și este în conformitate cu standardele internaționale și europene. Obiectul puterilor legislaturii de a responsabiliza Guvernul și de a exercita supervizarea parlamentară este în mare parte în conformitate cu standardele internaționale. Un sistem adecvat de asigurare a responsabilității aleșilor este implementat.

Funcționarea Parlamentului este în conformitate cu practicile democratice. Guvernul participă la sesiuni de întrebări și răspunsuri cu membrii parlamentului. De asemenea, aceștia răspund la întrebări din partea membrilor parlamentului. Comitetele parlamentare și membrii parlamentului își exercită dreptul de a iniția și modifica legislația.

Puterea de guvernare a membrilor aleși

România a implementat acorduri instituționale, juridice și financiare pentru ca oficialii aleși să își exercite puterea de a guverna. Aceste acorduri nu sunt constrânse de niciun drept de veto non-democratic sau alte influențe.

Societatea civilă, media și participarea

Cadrul și independența societății civile

Există un cadru juridic satisfăcător pentru organizațiile societății civile (CSO), deși nu există o strategie clară pentru dezvoltarea sectorului societății civile la nivel național. Registrul Național al ONG-urilor include peste 85.000 de organizații non-profit înregistrate oficial. Se estimează că doar o treime dintre acestea sunt active. Deși România are cele mai mic nivel de apartenență la organizațiile societății civile din țările europene, mobilizarea civică și socială a crescut în mod semnificativ în ultimii ani.

Organizațiile societății civile sunt grupate în mai multe coaliții, precum Rețeaua Națională de ONG-uri din Domeniul Social, Coaliția ONG-urilor pentru Fonduri Structurale, Coaliția Anticorupție pentru o Românie Curată și Coaliția de Mediu. Printre inițiativele importante de cooperare a organizațiilor societății civile se regăsește și "Coaliția 52", un grup de peste 400 sindicate și asociații patronale. Procedura de înregistrare este relativ complicată și costisitoare. Organizațiile societății civile sunt deosebit de active în domeniul furnizării de servicii, sănătății și educației, drepturilor minoritare, democrației și drepturilor omului.

Dreptul de a forma sindicate și libertățile acestora sunt prevăzute prin lege și respectate în practică.

Independența și pluralismul media funcționează fără cenzură

România are un mediu media pluralist, care include mai multe grupuri media naționale publice, precum și private care oferă cetățenilor o gamă largă de opinii politice. Pluralismul în media, care funcționează liber și fără cenzură, a crescut per total în ultimii ani. În același timp, situația financiară dificilă a pieței media a crescut susceptibilitatea la interese politice.

Grupul media public, TVR, cuprinde 7 canale naționale și 5 regionale. În ciuda unei popularități din ce în ce mai mare a Internetului, televiziunea rămâne sursa predominantă de informații publice.

Potrivit Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (ITU), procentajul populației cu acces la internet a crescut de la 3,61% în anul 2000 la 49,76% în anul 2013. Social Media joacă un rol din ce în ce mai important și până la sfârșitul anului 2012, 24,7% din români erau utilizatori activi ai rețelei sociale Facebook.²

Canalele multiple ale participării civice și politice

Canale multiple ale participării civice și politice sunt implementate. Un sistem de consultări publice este implementat în mare parte, deși regulile sale nu sunt întotdeauna aplicate, în special la nivel regional și local. Structurile formale de consultare cu societatea civilă care există la nivel național nu sunt folosite eficient: Colegiul de Consultare cu Asociațiile și Fundațiile, care cuprinde aproximativ 30 de reprezentanți ai organizațiilor societății civile aprobate de Guvern, nu s-a întrunit în ultimii doi ani.

Libertatea de a forma partide politice și existența opoziției organizate

Libertatea de a forma partide politice este garantată de Constituție și implementată în practică. Acest lucru este vizibil prin existența unei opoziții semnificative și diverse, capabilă să activeze liber și să se opună inițiativelor Guvernului. 12 partide și coaliții politice și 18 organizații minoritare au participat la ultimele alegeri generale din România.

Respectarea legii și accesul la justiție*Supremația legii*

Mecanismele necesare de protecție legislativă și instituțională pentru supremația legii sunt implementate. Constituția recunoaște dreptul oricărei persoane de a apela la sistemul juridic pentru a-și apăra drepturile. Cetățenii au dreptul la un proces liber și corect și nu sunt supuși arestului sau detenției arbitrare. În anii care au precedat aderarea la UE, România a înregistrat progrese în alinierea sistemului său judiciar cu standardele și legislația europeană. Aceste activități au continuat de atunci.

² ITU (2012) <http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx>; Internet World Stats (2012) <http://www.internetworldstats.com/europa.htm#ro>.

Independența sistemului judiciar

Independența sistemului judiciar este garantată de Constituție, iar mecanisme de protecție sunt implementate pentru a-i asigura imparțialitatea. Potrivit evaluării cuprinzătoare de către CE a progresului înregistrat din 2007, sistemul judiciar și-a afirmat gradual independența. La sfârșitul anului 2014, Guvernul a aprobat Strategia pentru Dezvoltarea Sistemului Juridic pentru anii 2015-2020, care se bazează în mare parte pe recomandările din rapoartele CE din cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) și definește obiective clare pentru reformarea suplimentară, precum și eficientizarea și responsabilizarea justiției.

Guvernul și cetățenii sunt egali în fața legii

S-au înregistrat progrese în ceea ce privește accesul cetățenilor la justiție. Investigarea, condamnarea și judecarea cu succes a mai multor cazuri de corupție la nivel înalt sunt realizări importante.

Politici și instituții active în lupta împotriva corupției

Potrivit ultimului Index privind Percepția Corupției (CPI) al Transparency International (2014), România ocupă locul 69 din 175 de țări, cea mai slabă poziție dintre statele membre ale UE.³

Când România a aderat la UE în 2007, CE a înființat Mecanismul pentru Cooperare și Verificare (CVM) menit să ajute România să soluționeze deficiențele din domeniul reformei în justiție și luptei împotriva corupției. În 2012, CE a realizat o evaluare cuprinzătoare asupra performanței țării, pe perioada primilor cinci ani ai CVM, care a concluzionat că România a înregistrat progrese semnificative, inclusiv stabilirea cadrelor legislative și instituționale necesare. Îmbunătățiri deosebite au fost notate în investigarea și judecarea cazurilor de corupție la nivel înalt. Direcția Națională Anticorupție (DNA) s-a implicat în mod activ și imparțial în aceste cazuri și a fost capabilă să asigure un număr din ce în ce mai mare de condamnări în fiecare an, iar investigațiile au avut loc în mod eficient și corect. Unele condamnări, în cazuri de corupție la nivel înalt, au avut un efect demonstrativ pozitiv. Acest lucru este sprijinit de numărul mare de investigații și condamnări parțiale în cazuri de corupție la nivel înalt din România și prin stabilirea celor mai bune practici. Pentru aceste realizări țara a fost apreciată în Raportul Anticorupție CE din 2014 la nivelul UE. Cu toate acestea, rapoartele MCV notează că hotărârea cu care a fost aplicată legea în cazurile de corupție la nivel înalt trebuie extinsă și către litigiile de dimensiuni mai mici. Ultimul raport MCV a indicat în special că procedurile de achiziții publice la nivel local, rămân expuse corupției și conflictelor de interese.⁴

Potrivit Grupului de State Împotriva Corupției (GRECO) al Consiliului Europei, cadrul juridic necesar pentru prevenirea corupției este implementat în mare parte, chiar dacă sunt necesare unele îmbunătățiri. În Raportul de Evaluare privind transparența finanțării partidelor, adoptat în 2012, GRECO a notat că toate recomandările sale au fost luate în considerare. Autoritățile au soluționat majoritatea recomandărilor privind incriminările existente.

³ Transparency International, Indexul privind Percepția Corupției (CPI), decembrie 2014.

⁴ Raportul privind progresul din România în cadrul MCV, CE, 28.01.2015.

Drepturile civile și politice

Libertatea de exprimare, de informație, de religie, conștiință, mișcare, asociere, adunare și proprietate privată

Drepturile civile și politice generale continuă să fie bine respectate în România. Ultima evaluare a rezultatelor României în domeniul drepturilor omului în cadrul Revizuirii Periodice Universale a Națiunilor Unite (UPR) a fost adoptată în 2013. Primele trei recomandări pentru România includ: drepturile copilului (28,3% din recomandări), minorități (25,79%) și discriminare rasială (13,21%). România a acceptat 83,65% din recomandările efectuate în cursul procesului de revizuire.⁵

România este semnatară a unor instrumente internaționale în domeniul drepturilor omului. Constituția garantează libertățile de bază și drepturile cetățenilor recunoscute în dreptul internațional. Libertatea de exprimare, de informație, religie și conștiință, mișcare, asociere și adunare sunt prin urmare garantate pe deplin. Constituția și legislația relevantă interzic discriminarea pe motiv de sex, rasă, limbă, religie, origine națională sau socială, proprietate sau statut social. Drepturile de proprietate sunt în general respectate și protejate.

Includerea politică pentru femei, minorități etnice și de altă natură

Legislația din România recunoaște 20 de grupuri ca minorități etnice, toate reprezentate în Consiliul Minorităților Naționale (Consiliul), care este un organism consultativ. Minoritățile etnice reprezentate în Consiliu se bucură de reprezentare garantată în Parlament și beneficiază de un prag alternativ pentru intrarea în Parlament după alegeri. Potrivit OSCE, un tratament preferențial al minorităților reprezentate în Consiliu contrazice angajamentele OSCE pentru tratament corect.⁶

Potrivit ultimului recensământ desfășurat în 2011, printre minorități cele mai mari grupuri etnice sunt etnia maghiară (6,5% din populație), Rroma (3,2% conform recensământului, deși se presupune că populația Rroma este mult mai mare). Rromii continuă să aibă diverse probleme, iar condițiile generale de trai și nivelul de incluziune socială sunt sub media națională. S-au făcut eforturi în diverse domenii în ultimii ani pentru a se îmbunătăți situația.

Elementele legislative cheie pentru egalitatea dintre sexe în domeniul politic sunt implementate în România. Femeile sunt active la nivelurile de bază și au puțini reprezentanți importanți la nivel național. Ponderea femeilor în parlamentul național a crescut ușor de la 11% în 2010 la 13% în actualul parlament ales în 2012. Parlamentul României are o Comisie pentru Oportunități și Tratatment Egal. La nivel guvernamental, o comisie consultativă interministerială privind egalitatea de tratament pentru bărbați și femei a fost înființată pentru a asigura un schimb permanent de informații privind experiența și măsurile în domeniul egalității sexelor și elaborarea de recomandări din partea autorităților. Comisia monitorizează aplicarea prevederilor Planului Național de Acțiune pentru oportunități egale între femei și bărbați în politicile sectoriale precum și progresul realizat.

⁵ Națiunile Unite, Revizuirea Periodică Universală (UPR), România, 2013 și Statistica Informațională UPR.

⁶ OSCE/ODIHR, alegerile parlamentare din 2012, Echipa de Experți Electorali, Raportul final, 16 ianuarie 2013.

Libertatea împotriva hărțuirii, intimidării și torturii

Garanțiile constituționale împotriva hărțuirii, intimidării și torturii sunt implementate și sunt în mare parte respectate.

O delegație a Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Comportamentului Inuman sau Pedepsirii Tratamentului Degradant al Consiliului Europei (CPT) a realizat o vizită periodică în România în iunie 2014 pentru a evalua progresul realizat de la vizita anterioară și gradul în care recomandările comitetului au fost implementate. Raportul nu a fost publicat încă. Raportul anterior a fost publicat în 2011, când CPT a examinat în detaliu diversele probleme privind închisorile, în special situația tinerilor, prizonierilor condamnați pe viață și celor clasificați drept "periculoși". Comitetul a recomandat autorităților să împiedice tratamentul abuziv prin adoptarea unei abordări cu "toleranță zero" și asigurarea unor standarde minime pentru deținuți.⁷

⁷ Consiliul Europei, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Comportamentului Inuman sau Pedepsirii Tratamentului Degradant al Consiliului Europei (CPT), 24 noiembrie 2011.

ANEXA 2 - INDICATORI ECONOMICI SELECTAȚI

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Producție și cheltuieli	(Variația procentului în termeni reali, s.a.)						
PIB	8,6	-7,1	-0,8	1,1	0,6	3,4	2,8
Consum privat	7,1	-10,2	1,0	0,8	1,1	1,2	4,5
Consum public	6,8	3,4	-4,7	0,8	0,6	-6,3	4,7
Formarea capitalului fix brut	18,1	-37,8	-5,8	2,9	0,6	-9,2	-3,3
Exporturi de bunuri și servicii	-5,3	-4,8	16,9	12,3	1,7	14,4	8,2
Importuri de bunuri și servicii	-0,2	-21,4	13,6	10,4	-1,8	4,0	7,7
Producție brută industrială	-7,7	1,9	6,7	1,4	0,1	8,1	3,2
Piața muncii	(Variația procentului)						
Venituri lunare medii brute (media anuală)
Creșterea salariului LCU real	22,9	7,7	1,8	4,9	4,9	4,9	5,2
	(În procent din forța de muncă)						
Rata șomajului	5,7	6,9	6,9	7,2	6,8	7,0	6,6
Prețuri	(Variația procentului)						
Prețuri de consum (media anuală)	7,8	5,6	6,1	5,8	3,3	4,0	1,1
Prețuri de consum (sfârșitul anului)	6,3	4,7	8,0	3,1	4,9	1,6	0,8
Indicatori fiscali	(% din PIB)						
Sold guvernamental general	-4,8	-7,3	-6,4	-4,3	-2,5	-2,5	-1,9
Venituri guvernamentale generale	32,2	31,2	32,2	32,6	32,9	31,8	33,1
Cheltuieli guvernamentale generale	32,5	34,6	35,0	32,8	32,3	31,7	32,5
Datorii guvernamentale generale	13,2	23,2	29,9	34,2	37,3	38,0	39,8
Sectorul monetar și financiar	(Variația procentului)						
Sume generale (M2, sfârșitul anului)	17,5	9,0	6,9	6,6	2,7	8,8	8,5
Credit în sectorul privat (sfârșitul anului)	29,6	1,8	8,8	10,3	3,0	-5,4	-3,1
Raportul creditelor neperformante	2,7	7,9	11,9	14,3	18,2	21,9	13,9
Ratele dobânzilor și cursuri valutare	(În procent pe an, sfârșitul anului)						
Rata depunerilor în moneda locală	12,1	9,6	7,2	6,2	5,3	4,0	2,8
Rata depunerilor în monede străine	5,4	3,5	3,2	3,3	3,1	2,3	1,6
Rata de creditare	14,3	12,0	10,3	10,0	9,3	7,0	5,5
Rata interbancară (sfârșitul lunii)	15,5	10,7	6,2	6,1	6,1	2,4	1,7
Rata politicii (rata de rediscount)	10,3	8,0	6,3	6,0	5,3	4,0	2,8
	(RON per USD)						
Curs de schimb (sfârșitul anului)	2,83	2,94	3,21	3,34	3,36	3,26	3,69
Curs de schimb (media anuală)	2,52	3,05	3,18	3,05	3,47	3,33	3,35
Sectorul extern	(% din PIB)						
Cont curent	-11,6	-4,1	-4,4	-4,5	-4,4	-1,1	-0,4
Sold comercial	-13,6	-5,8	-6,1	-5,6	-5,6	-2,4	-2,5
Exporturi de mărfuri	24,1	24,6	30,1	34,4	34,2	34,9	35,4
Importuri de mărfuri	37,7	30,4	36,2	40,1	39,8	37,3	37,9
Investiții directe străine	5,5	0,3	-0,5	2,4	1,4	4,6	1,3
Rezerve brute, fără aur (sfârșitul anului)	18,1	24,5	26,4	23,5	24,4	23,7	19,3
Stocul datoriilor externe	41,9	56,4	59,8	59,7	61,0	53,1	50,4
Datoria externă publică	7,7	16,5	22,2	24,4	26,4	24,4	21,9
Datoria externă privată	34,3	39,9	37,7	35,3	34,6	28,7	28,5
	(În luni de importuri de bunuri și servicii)						
Rezerve brute, fără aur (sfârșitul anului)	5,2	8,9	8,6	7,0	7,2	7,6	6,1
Elemente ale memorandumului	(Denominațiile indicate)						
Populația (mijlocul anului, milioane)	21,5	21,5	21,4	21,4	21,3	21,3	19,9
PIB (în miliarde lei, nominal)	524,4	510,5	533,9	565,1	596,7	639,3	660,4
	10,160						
PIB per cap de locuitor (în USD, nominal)	9.683,7	7.800,7	7.845,3	8.679,7	8.075,3	9.012,1	
Procentul industriei din PIB (%)	38,0	38,5	42,1	42,8	42,3	43,2	43,2
Procentul agriculturii din PIB (%)	7,4	7,2	6,4	7,5	6,0	6,4	6,4
Investiții străine directe (în miliarde USD)	13,5	4,7	3,0	2,4	3,2	3,6	2,7
Datoria externă - rezerve (în miliarde USD)	51,1	60,1	63,3	67,9	72,9	70,2	78,4
Datoria externă / exporturi de bunuri și servicii (%)	189,3	252,8	230,8	204,8	202,6	171,1	151,7
Sume generale (M2, sfârșitul anului în % din PIB)	33,8	37,9	38,7	38,8	37,8	38,3	39,7

ANEXA 3 - EVALUAREA PROBLEMELOR TRANZIȚIONALE

Str Pieței:	Inst Piață:	Probleme principale:
SECTOARE CORPORATISTE		
Agroindustrial		
Mici	Medii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea productivității în agricultura primară, de exemplu prin accesul mai bun la finanțări; ▪ Continuarea procesului de restructurare al agro-procesatorilor cu accent pe îmbunătățirea eficienței, inclusiv utilizarea generală a resurselor în conformitate cu cele mai bune practici și standarde.
Producție și servicii		
Mici	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promovarea unei mai bune implementări a regulilor de guvernare corporatistă și aplicarea bunelor practici în afaceri, reglementate prin lege; ▪ Consolidarea aplicării legislației privind concurența; ▪ Eficientizarea suplimentară a procedurilor administrative pentru îmbunătățirea mediului de afaceri, în special prin eliminarea constrângerilor asupra activităților companiilor (autorizare, accesul la electricitate, previzibilitatea regulamentelor și politicilor fiscale, politică de insolvență care în stadiul actual este lungă și complicată); ▪ Furnizarea unor stimulente adecvate pentru utilizarea eficientă a energiei și pentru investițiile în cercetare și dezvoltare care sporesc productivitatea companiilor.
Proprietăți imobiliare		
Medii	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promovarea tehnicilor și tehnologiilor inovative în construcții, inclusiv eficiența și sustenabilitatea energetică; ▪ Eficientizarea suplimentară a birocrăției în domeniul imobiliar, precum și scurtarea timpului necesar pentru obținerea unei autorizații de construire și asigurarea aplicării eficiente a legislației; ▪ Creșterea rețelei de proprietăți comerciale moderne în afara orașelor mari, inclusiv a calității infrastructurii turistice.
ICT		
Mici	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Finalizarea privatizării companiei Romtelecom; ▪ Dezvoltarea suplimentară a telecomunicațiilor (Internet în bandă largă).
ENERGIE		
Resurse naturale		
Mici	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Luarea de măsuri în vederea privatizării companiilor importante active în domeniul exploatarei de mineruri, încurajarea participării sectorului privat la industria de exploatare a minereurilor și adoptarea standardelor UE; ▪ Facilitarea intrării unor noi participanți în sectoarele petroliere în amonte și în aval; ▪ Liberalizarea prețurilor la gaze pentru consumatorii

Str Pieței:	Inst Piață:	Probleme principale:
		<p>rezidențiali;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea guvernancei corporatiste și a standardelor EHS&S ale companiilor cu capital de stat din sectorul industriei extractive înaintea de o potențială privatizare a acestora; ▪ Implementarea unei metodologii de tarificare care să reflecte costurile, precum și dezvoltarea unui sistem de intrări/ ieșiri de alocare a capacității; ▪ Asigurarea unui cadru de reglementare clar pentru licențierea și reglementarea surselor de gaz offshore și neconvenționale; ▪ Asigurarea prezentării și transparenței financiare a veniturilor din industriile extractive, prin conformitatea EITI/PWYP.
Energia sustenabilă		
Medii	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltarea suplimentară a pieței de eficiență energetică (inclusiv cu ajutorul ESCO); ▪ Consolidarea politicilor CC, a instituțiilor și capacității proiectelor.
Electricitate		
Medii	Medii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sporirea participării sectorului privat în domeniul producerii și alimentării cu energie; ▪ Sporirea tranzacționării transfrontaliere a energiei și a integrării regionale; ▪ Eliminarea reglementării prețurilor pentru utilizatori.
INFRASTRUCTURA		
Ape și ape reziduale		
Mici	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Revizuirii și îmbunătățiri tarificare suplimentare care să permită recuperarea completă a costurilor de către operatorii de utilități, cu aprobări la timp din partea municipiilor locale; ▪ Implementarea suplimentară a contractelor de management delegate cu obiective operaționale clare, în special în comunitățile mai mici (procesul va avea loc prin integrarea eficace a operatorilor mici în regionalizarea sectorului apelor); ▪ Participarea mai mare a sectorului privat.
Transport urban		
Mici	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liberalizarea pieței autobuzelor urbane din capitală (în prezent monopolizată de operatorul municipal RATB); ▪ Finalizarea procesului de transformare în societăți comerciale a operatorilor de utilități; ▪ Consolidarea suplimentară a contractelor de prestări servicii; ▪ Proiectarea sustenabilă și reglementarea îmbunătățită a planurilor de transport urban în București și în alte orașe din țară; ▪ Emiterea de bilete electronice în capitală și alte orașe din țară;

Str Pieței:	Inst Piață:	Probleme principale:
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Implicarea sporită a operatorilor privați în sectorul de transporturi.
Drumuri		
Mici	Medii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Participarea sporită a sectorului privat, inclusiv prin dezvoltarea unor proiecte de concesionare/ PPP în domeniul rutier în conformitate cu bunele practici internaționale; ▪ Îmbunătățiri suplimentare aduse taxelor utilizatorilor de drumuri, ce ar putea include și tarife calculate pe bază de distanțe parcurse sau pe baza gradului de poluare a mediului înconjurător; ▪ Atribuirea de contracte de mentenanță a drumurilor pe bază de performanță.
Feroviar		
Mici	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățiri ale condițiilor operaționale și financiare ale operatorilor; ▪ Stabilirea de relații contractuale solide între guvern și operatori; ▪ Participare mai mare a sectorului privat.
INSTITUȚII FINANCIARE		
Bancare		
Mici	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea ponderii depozitelor în PIB și a ponderii depozitelor în moneda locală în total depozite; ▪ Scăderea ponderii creditelor în valută din totalul creditelor; ▪ Consolidarea sectorului bancar.
Servicii de asigurare și alte servicii financiare		
Mici	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sporirea penetrării în domeniul asigurărilor; ▪ Implementarea de reforme pentru alinierea legislației și regulamentelor existente la standardele Asociație Internațională a Supraveghetorilor din Asigurari (IAIS); ▪ Consolidarea capacității autorității de reglementare în domeniul asigurărilor.
Întreprinderi micro, mici și medii		
Medii	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare prin stimularea creșterii creditelor acordate sectorului privat; ▪ Stimularea finanțării pentru IMM în regiuni și zonele rurale, inclusiv finanțări pentru micile afaceri agricole; ▪ Extinderea reglementărilor existente în vederea includerii în registrele relevante a informațiilor aferente creditelor contractate de companiile de utilități.
Fonduri de investiții private		
Medii	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltarea unei baze de investitori instituționali locali.
Piața de capital		
Medii	Mici	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea mediului juridic și de reglementare pentru emiterea de obligațiuni corporative precum și a investițiilor; ▪ Dezvoltarea unei strategii pentru stabilirea unei

Str Pieței:	Inst Piață:	Probleme principale:
		<p>Contrapărți Centale în conformitate cu European Market Infrastructure Regulation (EMIR);</p> <ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="608 309 1398 403">▪ Îmbunătățirea politicilor de investiții a fondurilor de pensii prin găsirea unui echilibru între profituri și riscurile estimate.

SCORURI PRIVIND DECALAJELE DE INCLUDERE ECONOMICĂ⁸

INCLUDEREA ECONOMICĂ		
Dimensiunea decalajelor de includere	Decalajul de includere	Probleme principale
Regiuni		
Accesul la servicii	Mare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sporirea accesului la infrastructură și servicii de apă care să crească în mod substanțial oportunitățile populației locale, în special în ceea ce privește accesul la un sistem de sănătate îmbunătățit, accesul la oportunități de angajare, instruire sau activități antreprenoriale.
Educație	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea accesului la o educație de calitate superioară pentru populația din regiunile slab dezvoltate ale României; ▪ Colaborarea cu furnizorii serviciilor educaționale și sectorul privat pentru a soluționa discrepanțele de abilități existente.
Piața muncii	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sprijinirea investițiilor viabile comerciale care ar contribui la stimularea avantajelor competitive în zonele mai slab dezvoltate și promovarea angajării pe plan local; ▪ Îmbunătățirea accesului la locurile de muncă și a oportunităților de angajare din zonele defavorizate ale României prin promovarea instruirii și oportunităților antreprenoriale pentru populație - în special pentru tinerii nou intrați pe piața muncii și femei; ▪ Sprijinirea îmbunătățirii accesului la finanțare în regiuni greu accesibile, în special în cazul afacerilor agricole de talie mică și medie, prin îmbunătățirea sistemului de înregistrare funciară și accesul mai facil la garanții colaterale.
Instituții	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sprijinirea schimbării și reformei instituționale la nivel municipal și regional în vederea îmbunătățirii performanței economice regionale.

⁸ Sistemul de evaluare a Decalajelor de Includere Economică BERD emite clasificări pentru instituții, piețe și sisteme educaționale din toate țările de operare ale BERD din punct de vedere al capacității lor de a extinde oportunitățile economice către persoane indiferent de sex, vârstă sau locul nașterii. Aceste discrepanțe măsoară în principal *diferențele* legate de accesul la oportunități - între angajații cu vârste cuprinse între 15-24 ani și cei mai în vârstă dar și între femei și bărbați - și mai puțin nivelul acestor oportunităților. Discrepanțele sunt raportate în prezenta Strategie de Țară unde există un Decalaj de Includere peste nivelul "Mic". Aceste decalaje sunt conforme cu datele actualizate ale sistemului Decalajelor de includere al BERD pentru anul 2014.

Tineret		
Oportunități pentru tineri	Mare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sprijinirea înființării de Consilii Sectoriale pentru Abilități în vederea trecerii de la instruirea în centre educaționale la angajare formală prin îmbunătățirea relațiilor între angajatori și furnizorii de servicii educaționale; ▪ Consolidarea programelor de învățare profesională (inclusiv de învățare și instruire la locul de muncă) la nivel vocațional și de educație superioară, în special pentru zonele rurale.
Calitatea educației	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea calității și accesului la muncă pe baza învățării permanente, în special pentru sprijinirea grupurilor de tineri vulnerabili (tineri fără educație, tinerii expuși la abandonul școlar timpuriu și cei din zonele rurale); ▪ Stimularea îmbunătățirilor calității și relevanței educației vocaționale și a instruirii pentru a minimaliza discrepanțele de abilități față de sectorul privat și sporirea oportunităților pentru tineri.
Sex		
Practici de muncă	Mare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea politicilor Resurselor Umane în ceea ce privește angajarea femeilor, oportunitățile de instruire pentru acestea și rutele de progres către oportunitățile manageriale; ▪ Stimularea partenerilor Băncii în legătură cu îmbunătățirea practicilor de asigurare a unor oportunități egale, inclusiv plata egală și practici nediscriminatoare.
Angajare și administrarea societăților	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sprijinirea înființării unor programe de leadership pentru femei și îmbunătățirea oportunităților de angajare pentru femei cu studii medii sau superioare; ▪ Îmbunătățirea oportunităților antreprenoriale și de instruire pentru femei, în special în legătură cu cunoștințele financiare, instruirea în afaceri și accesul la angajare.
Accesul la finanțare	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sprijinirea inițiativelor private financiare (PFI) în dezvoltarea de produse și servicii financiare personalizate pentru IMM-uri conduse de femei și antreprenori femei, cu accent pe zonele rurale.
Servicii de sănătate	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Scăderea ratelor de mortalitate în rândul mamelor prin sporirea accesului la serviciile de sănătate publică și a calitatății acestora.

ANEXA 4 - TRANZIȚIA JURIDICĂ

Introducere

Această anexă oferă o analiză critică a subiectelor juridice relevante pentru strategia de investiții a Băncii în România în următoarea perioadă. Aceasta este bazată pe evaluarea legilor comerciale prin Programul de Tranziție Juridică al BERD.⁹ Pentru facilitarea referințelor, analiza este prezentată pe baza orientărilor strategice principale definite în prezenta strategie de țară, în special acțiunile propuse în cadrul "Dialogului politic și asistenței tehnice "

1. Facilitarea și sporirea accesului la finanțare

Insolvență/ credite neperformante

O nouă Lege a Insolvenței a intrat în vigoare în 2014, îmbinând procedurile de prevenire a insolvenței cu procedurile de insolvență într-un singur document legislativ. Anterior, cele două tipuri de proceduri au fost tratate separat din punct de vedere legislativ.

Legea Insolvenței consideră atât lichidarea, cât și reorganizarea entităților ca fiind factori declanșatori ai procesului de insolvență sau insolvență iminentă, reffectând principiului continuității activității. Independent de existența unor instrumente de reorganizare diferite în cadrul Legii Insolvenței, nu există o cultură reală în România pentru restructurarea extra-judiciară prin intermediul mai multor creditori. Deși a fost dezvoltat un set de "Reguli aplicabile în București" (pe baza Principiilor INSOL pentru soluțiile cu mai mulți creditori), băncile și consultanții raportează că acesta nu este pus în practică. Creditele neperformante, în special din sectorul corporativ, rămân o problemă substanțială pentru băncile din România.¹⁰ Principala problemă pe care Inițiativa de la Viena, sprijinită de BERD¹¹, își concentrază toată atenția este soluționarea creditelor neperformante. Se ia în considerare includerea României într-un grup de țări cu niveluri ridicate ale creditelor neperformante pentru a beneficia de o atenție sporită din partea BERD și altor organizații ce susțin Inițiativa de la Viena.

Legislația privind piața de capital

Cu directivele UE transpuse în legislația națională, cadrul legal al pieței de capital în România este relativ sofisticat. Autoritățile din România s-au concentrat în mod activ pe dezvoltarea suplimentară a pieței locale de capital, inclusiv prin îmbunătățirea legislației. Mai multe acte juridice importante fie au intrat în vigoare recent, fie sunt în curs de dezvoltate, inclusiv noul Cod Civil, care a intrat în vigoare în 2011, Legea Insolvenței din 2014 și amendamentele la Legea privind Obligațiunile Garantate, care este în curs de dezvoltare.

Cadrul juridic pentru emiterea obligațiunilor financiare a fost îmbunătățit. În special, cerința privind dubla aprobare a unui prospect (înainte de lansare și înainte de începutul perioadei de subscriere) nu se mai aplică. "Perioada de așteptare" dintre aprobarea unui prospect pentru o

⁹ A se vedea www.ebrd.com/law

¹⁰ Creditele care înregistrează întârzierile la plată mai mari de 90 de zile înregistrau un nivel de aproximativ 22% din creditele locale la sfârșitul anului 2013.

¹¹ <http://vienna-initiative.com/>

ofertă publică de finanțare și începutul perioadei de subscriere a fost eliminată, astfel că subscrierea poate începe în următoarea zi lucrătoare de după publicarea unui anunț de ofertă. Cu toate acestea, rezultatele acestor reforme au fost mixte. Deși piețele de capital din România sunt printre cele mai dezvoltate dintre țările de operare ale BERD, finanțările non-bancare încă reprezintă un procent mic din volumul total al finanțărilor. O serie de regulamente specifice sunt implementate pentru o gamă largă de instrumente financiare, dar emiterea și tranzacționarea acestora sunt deseori limitate.

De exemplu, deși legislația privind obligațiunile convertibile este implementată, au existat relativ puține emisiuni pe piață. Nicio entitate din România nu a emis obligațiuni garantate, în mare parte din cauza deficiențelor Legii privind Obligațiunile Garantate în vigoare. În prezent BERD oferă asistență pentru revizuirea legii, punând accent pe procedura de autorizare a emiterii prin BNR, pe procesul de cesionare a ipotecilor, precum și posibilitatea de înlocuire a activelor din grup și alte zone problematice identificate de participanții la piață.

2. Dezvoltarea infrastructurii comerciale

Concesiuni / parteneriate publice-private

Cele două legi care guvernează parteneriate publice-private (PPP) și concesiunile din România sunt (i) Legea PPP nr. 178/2010 ("Legea PPP") și (ii) Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind concesiunile de lucrări și servicii ("Legea privind concesiunile"). În plus, în conformitate cu tradiția juridică națională, cele două legi sunt complementate de normele de aplicare. Câteva legi sectoriale specifice, în special în sectorul utilităților, sunt de asemenea aplicabile.

Legea privind Concesiunile stabilește cadrul general aplicabil, în special pentru atribuirea contractelor publice pentru concesionarea de lucrări publice și a contractelor de concesionare a serviciilor publice. Legea face referire în mod specific la posibilitatea arbitrajului ca mecanism de soluționare a disputelor.

Legea PPP reglementează printre altele procedura de selecție pentru partenerii privați, definește Autoritățile Contractante, enumeră sectoarele unde PPP sunt posibile, inclusiv infrastructura socială, și determină regulile pentru subcontractanți.

Deși Legea privind Concesiunile pare să implementeze *acquis*-ul comunitar, Legea PPP nu a fost percepută ca atare și a suferit mai multe modificări în ultimii ani ca urmare a procedurilor de contestare inițiate de Comisia Europeană. În ciuda amendamentelor aplicate, Legea PPP încă oferă puține indicații cu privire la aspectele financiare și de garanții. De exemplu, nu prevede drepturile de intervenție în favoarea creditorilor sau sprijinul financiar guvernamental pentru proiectele PPP. Sistemul destul de complex este oarecum neclar privind aplicabilitatea actelor specifice și legilor sectoriale. Se pare că Legea PPP nu a fost folosită pe scală largă până acum. Sporirea conștientizării și capacității funcționarilor publici ar putea crește încrederea acordată regimului.

România trebuie să actualizeze cadrul juridic privind PPP și concesiunile în viitorul apropiat. Ca parte a acestui proces, Directiva UE privind Concesiunile 2014/23 va trebui transpusă în legislația națională. O lege PPP revizuită și întocmită cu ajutorul experților internaționali a fost trimisă la Parlament în 2013, dar a fost trimisă la Curtea Constituțională pentru a suporta alte modificări. În prezent se așteaptă aprobarea.

Eficiența energetică

Stabilirea unui cadru cu privire la eficiența energetică în România a fost stimulat de aderarea la UE. În contextul obiectivelor la nivel de UE pentru reducerea consumului de energie primară de 20% până în 2020, România și-a stabilit un obiectiv pentru o reducere de 19% între 2007 și 2020. Al doilea Plan de Acțiune privind Eficiența Energetică (NEEAP) cuprinde un capitol separat privind măsurile de economisire a energiei primare din sectorul energetic, menite să faciliteze îndeplinirea obiectivului pentru 2020. În ciuda reducerii intensității (cu 4% pe an între 1990 și 2010) și a unei creșteri a eficienței generale din sectorul electricității (de la 23% la 39% pentru aceeași perioadă), începând cu 2012 valorile au rămas sub media UE.

Politica de eficiență energetică a României prezintă un potențial semnificativ de îmbunătățire. S-a înregistrat un progres scăzut din punct de vedere al dezvoltării politicilor și regulamentelor de eficiență energetică, cele mai mari discrepante fiind identificate în domeniul aparatelor electrocasnice și în sectorul transporturilor; de asemenea în ceea ce privește implementarea unui sistem de sprijin prin ajutoare de stat pentru cogenerarea de înaltă eficiență, precum și sprijin financiar pentru reabilitarea sistemelor centralizate de termoficare și a clădirilor rezidențiale.

Legea privind Eficiența Energetică recent aprobată, transpune prevederile Directivei privind Eficiența Energetică a UE din 2012 și se referă la măsuri de îmbunătățire a eficienței pentru toate sectoarele economiei naționale, inclusiv introducerea unor tehnologii de înaltă eficiență, promovarea unor echipamente aparate electrocasnice eficiente energetic și dezvoltarea pieței serviciilor energetice. A fost înființat un Departament de Eficiență Energetică în cadrul ANRE, care va fi responsabil pentru redactarea unor propuneri de politici și a legislației în domeniul eficienței energetice; monitorizarea implementării NEEAP și a programelor aferente și supervizarea echipamentelor și aparatelor electrocasnice care fac obiectul regulamentelor specifice privind eficiența energetică.

3. Sporirea competitivității sectorului privat

Codul guvernancei corporatiste

Un cod al guvernancei corporatiste a fost adoptat de Bursa de Valori din București (BVB) în 2008. În conformitate cu legislația UE, companiile sunt obligate să explice orice aspect care nu este conform cu recomandările codului (așa-numita abordare "conformitate sau explicare").

În prezent, BERD colaborează cu BVB pentru revizuirea și implementarea codului. De asemenea, Banca a oferit asistență pentru dezvoltarea unor planuri de acțiune privind guvernanta corporatistă pentru două companii mari cu capital de stat care au fost privatizate în 2014. Planurile de acțiune privind guvernanta corporatistă au fost incluse în prospectele companiilor.

Internet în bandă largă

Ca stat membru UE, România trebuie să respecte toate obligațiile cadrului de reglementare care însoțește piața liberă a comunicațiilor electronice. Din păcate, rezultatele sale privind alinierea legislației interne cu *acquis*-ul comunitar au fost inconstante, deseori aplicând

ordonanțe de urgență în loc de legi. Cu toate acestea, piața din România are o concurență solidă atât în ceea ce privește rețelele fixe, cât și cele mobile și un număr relativ mare de companii cu o cotă de piață semnificativă. Acoperirea cu internet fix în bandă largă este de aproximativ 90% și, deși ponderea liniilor digitale ale abonaților operatorului de stat Romtelecom este aproape 100%, cota sa de piață pe segmentul retail este de aproximativ 30%, sub media UE de 42%. Pe piața fixă, un operator alternativ este în poziția de lider cu o cotă de piață de peste 40%. Majoritatea furnizorilor se bazează pe propria infrastructură. Rețelele de Internet în bandă largă sunt în prezent nereglementate, iar Autoritatea Națională pentru Management și Reglementare în Comunicații (ANCOM) a evaluat piețele relevante drept competitive. Cu toate acestea, sunt necesare intervenții pentru a asigura accesul la rețelele de ultimă generație, care vor fi implementate în curând în urma revizuirii recente de către ANCOM a accesului pieței la Internet în bandă largă. Drepturile de trecere și creșterea accesului la astfel de facilități au constituit un blocaj până la adoptarea recentă a unor prevederi juridice mult întârziate privind infrastructura comunicațiilor.

La fel ca în cazul altor țări din UE, printre dificultățile cu care România se va confrunta în viitor se numără alinierea la cadrul legislativ al UE, aflat într-o continuă schimbare, dar și asigurarea implementării eficace ca parte a Agendei Digitale pentru Europa. De o deosebită importanță în acest sens, sunt factorii de reglementare din jurul inițiativelor României privind internetul în bandă largă și crearea unui mediu care să sprijine atragerea de noi investiții și accelerarea investițiilor planificate. Strategia Națională privind Agenda Digitală a României, recent publicată, ar trebui să ofere un stimulente semnificativ în acest sens, la fel ca sprijinul financiar oferit de UE de aproximativ 84 de milioane de Euro. Cu toate acestea, inițiativa trebuie însoțită de implementarea eficace a prevederilor privind drepturile de trecere și asigurarea reglementării continue a operatorilor cu cotă de piață semnificativă.

Finanțările agricole

Legea 101/2014 și HG 169/2015 reglementează depozitarea semințelor, procesul de recepție la depozit și fondul de compensare aferent. Depozitele trebuie să fie licențiate și fac obiectul unei inspecții de către o comisie numită de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Operatorul depozitelor poate răspunde penal dacă bunurile sunt transferate către o altă parte decât posesorul depozitului și poate fi amendat dacă bunurile nu sunt depozitate în mod adecvat. De asemenea, Ordonanța prevede că toate depozitele pot fi asigurate împotriva riscurilor precum exploziile, incendiile sau inundațiile. Cu toate acestea, sistemul actual este închis IMM-urilor din sectorul agroindustrial și doar câteva depozite au obținut licențe. Recent Ministerul Agriculturii a anunțat planurile sale de adoptare a unei noi legislații pentru a "permite tuturor fermierilor să acceseze finanțări pe baza certificatelor aferente depozitelor". Un studiu de fezabilitate care să examineze condițiile necesare ar fi o componentă binevenită a oricăror activități viitoare în cadrul acestui sistem.

ANEXA 5 - BERD ȘI COMUNITATEA DONATORILOR

Banca va furniza asistență tehnică (AT) în România pentru a sprijini proiectele importante de investiții precum și dialogul politic. Asistență tehnică va fi cel mai probabil necesară pentru sprijinirea accesului la finanțare pentru IMM-uri, infrastructura municipală și energia sustenabilă, precum și pentru accelerarea dezvoltării piețelor de capital din România în conformitate cu Inițiativa BERD privind Dezvoltarea Piețelor Locale de Capital. De asemenea, Banca intenționează să continue furnizarea de servicii de consultanță către IMM-urile locale în conformitate cu Programele Small Business Support . Pentru a sprijini aceste scopuri, Banca va încerca să utilizeze fonduri donate, inclusiv de la UE și donatori bilaterali, precum și propriile resurse. De asemenea, BERD va colabora cu autoritățile din România pentru a asigura posibile contribuții din bugetul național al României pentru suplimentarea fondurilor acordate de donatorii internaționali, în special pentru consolidarea sectorului IMMM.

Banca va investiga oportunitățile care derivă din Fondurile Structurale și de Investiții ale UE, în special în domeniul instrumentelor financiare. În acest context, BERD intenționează, de asemenea, să continue cooperarea cu alte instituții financiare internaționale pentru îmbunătățirea absorbției fondurilor UE, inclusiv prin participarea împreună cu BM și BEI în cadrul Memorandumului de Înțelegere semnat cu Guvernul pentru furnizarea de servicii de consultanță, la reformele de politică principale și întocmirea proiectelor.

ANGAJAMENTELE PRIVIND ASISTENȚA TEHNICĂ (AT) OFERITĂ DE DONATORI PRIN BERD, 2011-2014*

Donator	Angajamente AT (€)
Austria	3.170.344
Inițiativa Central Europeană	24.564
Danemarca	65.450
Fondul Special al Acționarilor BERD	2.802.061
Facilitatea de Micro Credit UE / BERD România	353.385
UE	5.238.127
Facilitatea Globală de Mediu	992.817
Japonia	97.032
Coreea	45.000
Luxemburg	105.633
Portugalia	199.595
Spania	505.100
Taipei China	210.000
Total	13,809,108

ANGAJAMENTELE AT DUPĂ SECTOR PRIN BERD, 2011-2014*

Sectorul / echipa	Angajamente AT (€)
Inițiativa pentru Micile Afaceri **	4.240.810
Inițiativa pentru Energie Sustenabilă ***	6.142.846
Instituții financiare	247.726

Infrastructură	2.850.285
Programul de Tranziție Juridică	327.441
Total general	13,809,108

* Valorile angajamentelor reflectă situația de la sfârșitul lunii noiembrie 2014. Nu sunt incluse proiectele de consultanță finanțate prin Fondurile Structurale UE.

** Acest sector cuprinde asistența directă către IMM-uri și asistența indirectă prin dialogul politic dintre BERD, autorități și asociațiile comerciale / de afaceri (de exemplu Consiliile de Investiții)

*** Acest sector include proiectele AT (E2C2) privind Eficiența Energetică și Schimbările Climatice